

စစ်ကိုင်းမင်း(မင်းနန်းစည်)ချင်းများမှ ဇာတိမာန်အဖွဲ့များ

ခင်ဆွေမြင့်*

စာတမ်းအကျဉ်း

ဤစာတမ်းသည် ကုန်းဘောင်ခေတ်တွင် မင်းနန်းစည်(စစ်ကိုင်းမင်း)အတွက် တွင်းသင်းတိုက်ဝန် မဟာစည်သူ ရေးဖွဲ့ခဲ့သော ကျက်သရေညွန့်ဖူးချီချင်းနှင့် ရွှေတိုက်စိုး ဦးတိုး ရေးဖွဲ့ခဲ့သော မင်္ဂလာ မှောင်ခြေချီချင်းတို့မှ ဇာတိမာန် ဖြစ်စေသော တိုက်ပွဲအဖွဲ့များကို လေ့လာတင်ပြထားခြင်း ဖြစ်သည်။ ဤစာတမ်းတွင် ဇာတိမာန်ဖြစ်စေသော တိုက်ပွဲအောင်ပွဲများကို ဖော်ထုတ်တင်ပြပြီး၊ ထိုအဖွဲ့များက မင်းသားလေးနှင့် ချင်းဖတ်ရှုကြားနာရသူများအား ဇာတိမာန်ဖြစ်ပေါ်စေပုံကို လေ့လာတင်ပြထားသည်။ ချင်းအဖွဲ့ခံ မင်းသားလေးအား မင်းကောင်းမင်းမြတ် ဖြစ်အောင် ကြိုးစားစေချင်သော စေတနာကို အခြေခံကာ ရေးဖွဲ့ကြသော စာဆို (၂)ဦး၏ တင်ပြပုံကို လေ့လာပါမည်။

သော့ချက်စကားလုံး - ဇာတိမာန်၊ ချင်း၊ တိုက်ပွဲ

နိဒါန်း

မြန်မာစာပေသမိုင်းတွင် ပျို့၊ မော်ကွန်း၊ ချင်း ဟူသော စာပေအဖွဲ့များသည် ဂန္ထဝင်စာပေများ ဖြစ်ကြသည်။ ဂန္ထဝင်စာပေအဖွဲ့များအနက် ချင်းကဗျာသည် မျိုးချစ်စိတ်ဓာတ်ကို လှုံ့ဆော်သည်။ ဇာတိသွေးဇာတိမာန်ကို ဖော်ညွှန်းသည့် ရသမြောက်စာပေအဖွဲ့ ဖြစ်သည်။ ရှင်ဘုရင်တို့၏ သားတော်၊ သမီးတော်၊ မြေးတော်၊ မြစ်တော်များ ပုခက်တင်မင်္ဂလာအခမ်းအနားတွင် သီဆိုရသော နန်းတွင်း ဧယင်ချင်း၊ နန်းတွင်းပုခက်လွှဲသီချင်း ဖြစ်သည်။ ချင်းကဗျာသည် ဇာတိမာန်ကို တက်ကြွစေသော အမျိုးသားရေးဆိုင်ရာ တေးကဗျာမျိုး ဖြစ်သည်။ ချင်းကဗျာများကို နန်းတွင်း စာဆိုကျော်များ၊ နန်းခလေ့နှင့် ရင်နှီးကျွမ်းဝင်စေသော စာဆိုကျော်များ ရေးဖွဲ့ခဲ့ ကြသည်။ ချင်းကဗျာသည် ဧကာရန္တနှင့် အစချီပြီး ဧကာရန္တနှင့် အဆုံးသတ်၍ သာယာနာပျော်ဖွယ် ဖြစ်သည်။ ဖျော်ဖြေခံရသူနှင့် ပတ်ဝန်းကျင်ရှိ ကြားနာရသူတို့ကို ဇာတိမာန် နိုးကြားစေပါသည်။ ချင်းကဗျာသည် ထီးနန်းဝန်းကျင် အခြေခံပြီး ပေါ်ပေါက်သော စာပေဖြစ်၍ ပဒေသရာဇ်ခေတ် ကုန်ဆုံးသွားသောအခါ တိမ်မြုပ် ခဲ့ပါသည်။

* ဒေါက်တာ၊ တွဲဖက်ပါမောက္ခ၊ မြန်မာစာဌာန၊ ရန်ကုန်အရှေ့ပိုင်းတက္ကသိုလ်

ဤစာတမ်းတွင် စစ်ကိုင်းမင်း(မင်းနန်းစည်) ဧချင်း(၂)စောင်ဖြစ်သော တွင်းသင်း တိုက်ဝန် မဟာစည်သူ၏ ကျက်သရေညွန့်ဖူးချီဧချင်းနှင့် ဦးတိုး၏ မင်္ဂလာမောင်ခြွေချီ ဧချင်းတို့မှ ဇာတိမာန်ဖြစ်စေသော တိုက်ပွဲအဖွဲ့များကို လေ့လာတင်ပြပါမည်။

စစ်ကိုင်းမင်း(မင်းနန်းစည်)၏ အတ္ထုပ္ပတ္တိ

ဧချင်းအဖွဲ့ခံ စစ်ကိုင်းမင်း(မင်းနန်းစည်)သည် သက္ကရာဇ် ၁၁၄၃ (အေဒီ ၁၇၈၂)တွင် နန်းတက်သော ဘိုးတော်ဘုရား(ဗဒုံမင်း)၏ မြေးတော် ဖြစ်သည်။ ဗဒုံမင်း၏ မြောက်နန်းမိဖုရား သီရိမဟာစန္ဒာဒေဝီတွင် ဖွားမြင်သည့် သားကြီး ရွှေတောင်မင်းသတိုးမင်းဓမ္မရာဇာ(အိမ်ရှေ့မင်း)နှင့် ဗဒုံမင်း၏ တောင်နန်းမိဖုရား သီရိပဝရမဟာမင်္ဂလာရတနာဒေဝီမှ ဖွားမြင်သော သမီးတော် တောင်တွင်းကြီးမြို့စား သီရိမဟာတိလောကရတနာဒေဝီမင်းသမီးတို့မှ ဖွားမြင်သော သားကြီး ဖြစ်သည်။ သက္ကရာဇ် ၁၁၄၆ ခု၊ ဝါခေါင်လဆန်း (၇) ရက်၊ သောကြာနေ့ (၂၃၊ ဇူလိုင်၊ ၁၇၈၄)တွင် ဖွားမြင်သည်။ သက္ကရာဇ် ၁၁၄၆ ခု၊ ဝါခေါင်လဆန်း (၁၄) ရက်၊ သောကြာနေ့တွင် မြပုခက်တင်သည်။ ဗဒုံမင်းက မဟာဇေယျပူရ အမည်ရှိသော စစ်ကိုင်းမြို့ကို မုန့်ဖိုး ပေးသည်။ ထို့ကြောင့် စစ်ကိုင်းမင်းဟု ခေါ်သည်။ ငယ်မည်မှာ မောင်နန်းစည် ဖြစ်သည်။

သက္ကရာဇ် ၁၁၇၀ ခု၊ တန်ခူးလဆန်း (၁၄) ရက်၊ သောကြာနေ့ (၂၉၊ မတ်၊ ၁၈၀၉)တွင် ခမည်းတော် အိမ်ရှေ့မင်းနတ်ရွာစံ၍ ဗဒုံမင်းက မြေးတော် စစ်ကိုင်းမင်းသားကို သက္ကရာဇ် ၁၁၇၀ ခု၊ တန်ခူးလပြည့်ကျော် (၇)ရက် (၆၊ ဧပြီ၊ ၁၈၀၉)တွင် အိမ်ရှေ့မင်း ပေးခဲ့သည်။ သက္ကရာဇ် ၁၁၈၁ (၅၊ ဇွန်၊ ၁၈၁၉)တွင် ဗဒုံမင်းနတ်ရွာစံသောအခါ စစ်ကိုင်းမင်းသား ထီးနန်းဆက်ခံသည်။

စစ်ကိုင်းမင်းအုပ်ချုပ်စဉ် သက္ကရာဇ် ၁၁၈၅ (အေဒီ ၁၈၂၄)တွင် အင်္ဂလိပ်နှင့် မြန်မာ ပထမစစ်ဖြစ်ပွားရာ မြန်မာတို့ စစ်ရှုံးသဖြင့် အာသံ၊ ရခိုင်၊ တနင်္သာရီကို စစ်လျော်ကြေးနှင့်တကွ အင်္ဂလိပ်သို့ ပေးအပ်ရသည်။ စစ်ကိုင်းမင်းလက်ထက် ပြည်ထဲ ရေးရာတို့ကို မိဖုရားခေါင်ကြီးဖြစ်သူ မယ်နုနှင့် မောင်တော် စလင်းမင်းသားမောင်အို တို့သာ ကြီးစိုးကွပ်ကဲနေလေသည်နှင့် တိုင်းပြည်မငြိမ်မသက်ဖြစ်၍ သက္ကရာဇ် ၁၁၉၈ (အေဒီ ၁၈၃၇)တွင် ညီတော် သာယာဝတီမင်း ရွှေဘိုသို့ ထွက်ခွာပြီးနောက် နောင်တော်တို့ ပုန်ကန်သည်။ စစ်ကိုင်းမင်း အရေးနိမ့်ကာ နန်းချခြင်း ခံရသည်။ ညီတော်က ကောင်းစွာစောင့်ရှောက်ကြည့်ရှုထားစဉ် သက္ကရာဇ် ၁၂၀၈ ခု၊ (အေဒီ

၁၈၄၆)တွင် စစ်ကိုင်းမင်း နတ်ရွာစံသည်။ ထိုစစ်ကိုင်းမင်းသည် နောင်အခါ ဘကြီးတော်မင်းဟု အမည်တွင်သည်။

စစ်ကိုင်းမင်းလက်ထက်တွင် နိုင်ငံတော်အတွင်း ဆယ်ဖို့တစ်ဖို့ကောက်ခံသော အခွန်တော်ကို (၃)နှစ်တိုင်အောင် လွှတ်တော်မူသည်။ နိုင်ငံတော်အတွင်းရှိ ဆရာတော် များကို ဘွဲ့တံဆိပ် လှူဒါန်းတော်မူသည်။ နိုင်ငံတော်အုပ်ချုပ်ရေးကိုလည်း အသစ် စည်းကြပ်စီမံတော်မူသည်။ တိုင်းသူပြည်သားတို့အား အေးချမ်းအောင်အုပ်ချုပ်ပြီး ဘာသာသာသနာကိုလည်း ချီးပင့်တော်မူသည်။ ဘကြီးတော်လက်ထက်တွင် ရဟန်း ပညာရှိ၊ လူပညာရှိတို့ ညှိနှိုင်းတိုင်ပင်၍ မှန်နန်းရာဇဝင်ကို ရေးသားစေသည်။ စစ်ကိုင်းမင်း(ဘကြီးတော်မင်း)သည် အမျိုး၊ ဘာသာ၊ သာသနာ၊ စာပေအကျိုးကို သယ်ပိုးထမ်းရွက်သော မင်းကောင်းမင်းမြတ်တစ်ပါး ဖြစ်သည်။

၁။ စာဆိုများ၏ ဘဝနှင့် စာပေ

ကုန်းဘောင်ခေတ်တွင် စစ်ကိုင်းမင်း(မင်းနန်းစည်)အတွက် တွင်းသင်းတိုက်ဝန် မဟာစည်သူနှင့် ဦးတိုးတို့က ဧချင်း(၂)စောင် ရေးစပ်ပါသည်။

၁၊ ၁။ တွင်းသင်းတိုက်ဝန် မဟာစည်သူ

မြန်မာစာပေသမိုင်းတွင် တွင်းသင်းတိုက်ဝန် မဟာစည်သူဘွဲ့ခံ တွင်းသင်းမင်းကြီး ဦးထွန်းညိုသည် ထင်ရှားသည့် စာဆိုတော်ကြီးတစ်ဦး ဖြစ်သည်။ တွင်းသင်းမင်းကြီးကို ၁၀၈၈ ခုနှစ်တွင် အလုံမြို့၊ စီရင်စု၊ မောင်းထောင်ရွာမ၊ မီးလောင်ကုန်းအရပ်တွင် ဖွားမြင်သည်။^၁ မိဘ(၂)ပါးအမည်များကို မတွေ့ရပါ။ ငယ်စဉ်ကပင် သာသနာဘောင်သို့ ဝင်ရောက်၍ စာပေပရိယတ္တိများကို သင်အံ့ဆည်းပူးခဲ့သည်။ ရဟန်းဘွဲ့မှာ ရှင်လင်္ကာသာရ ဖြစ်သည်။

ရှင်လင်္ကာသာရသည် ဟံသာဝတီရောက် မင်းတရားကြီးလက်ထက်တွင် ရွှေကန်ကျောင်း (ညောင်ကန်ရွာ)၌ ပညာဆည်းပူးခဲ့သည်။ ရဟန်းဝါ အတော်အသင့် ရသောအခါ မောင်းထောင်ရွာ၌ ကျောင်းထိုင်ကာ စာပေများကို တပည့်များအား ပို့ချပေးခဲ့သည်။ ရဟန်းဘဝနှင့်ပင် ဓနုဓမ္မသတ်၊ ရွှေမျဉ်းလင်္ကာ၊ ငါးရုံမင်းပျို့၊ မုဒုလက္ခဏာပျို့၊ မဟော်ကျေးစေခန်းနှင့် ဝိသဇ္ဇဌဝီတခွဲအား သတ်ပုံတို့ကို စီရင်ဖွဲ့နွဲ့ ခဲ့သည်။

^၁ ဘသောင်း၊ ဗိုလ်မှူး၊ ၁၉၇၁၊ ၂၃၅။

အလောင်းမင်းတရား ရတနာသိင်္ဃီကုန်းဘောင်မြို့တွင် ထီးနန်းစိုက်ထူသောအခါ လူထွက်ပြီး ဘုန်းတော်ရိပ်ကို ခိုလှုံသည်။ အလောင်းမင်းတရားသည် သားတော် ဗဒုံမြို့စားထံတွင် ဆရာအဖြစ် ထမ်းရွက်စေခဲ့သည်။ ထိုအခါ ဆရာကြီးဦးထွန်းညိုဟု တွင်ခဲ့သည်။ ဗဒုံမင်း အထွတ်အမြတ်သို့ ရောက်သောအခါ ဦးထွန်းညိုအား ရှေးဦးစွာ မဟာသင်္ခယာဘွဲ့ပေးအပ်၍ ကျိဝန်ခန့်ထား သူကောင်းပြုတော်မူသည်။ များမကြာမီ မဟာစည်သူဘွဲ့ဖြင့် တွင်းသင်းတိုက်ဝန်ရာထူးကို ရရှိခဲ့သည်။ ထိုစဉ်က ဗဒုံမင်း လေ့ကျက်တော်မူရန် မနုရင်းဓမ္မသတ်လင်္ကာကို ရေးသားခဲ့သည်။ ပျို့များ၊ မော်ကွန်းများ၊ လူးတားများနှင့် ရတုများကိုလည်း ရေးသားခဲ့သည်။ ထို့ပြင် နန်းတွင်း၌ ခံစားရသော အမှုထမ်း အရာထမ်းများကို အုပ်ချုပ်ရသည်။ ဘိုးတော်ဘုရား(ဗဒုံမင်း)၏ မင်းဆရာ ပညာရှိ မင်းတိုင်ပင်အမတ်ကြီး ဖြစ်သည်။ ရဟန်းသံဃာလောကတွင် အတင်ဂိုဏ်း၊ အရံဂိုဏ်းဟု ကွဲပြားနေသော ပြဿနာကို ပြေလည်အောင် ဆောင်ရွက်နိုင်ခဲ့သည်။ ထို့ကြောင့် သံဃာတိုင်းက ဦးထွန်းညိုအား လေးစားကာ ကျမ်းတတ်ပုဂ္ဂိုလ်ဟု ယုံကြည်ကြသည်။

ဘိုးတော်ဘုရား(ဗဒုံမင်း)က ဦးထွန်းညိုအား ယိုယွင်းပျက်စီးသော ကျောက်စာ များကို အသစ်ပြင်ဆင်ထုလုပ်စိုက်ထူရာတွင် ဦးစီးရန် တာဝန်ပေးခဲ့သည်။ ထိုအလုပ် ကပင် ဦးထွန်းညိုအား ကျောက်စာများကို လေ့လာဖတ်ရှုစေနိုင်ခွင့် ရရှိစေခဲ့သည်။ ဦးထွန်းညိုသည် ကျောက်စာပေါင်းများစွာကို ဖတ်မိသောအခါ ရှေးကရှိခဲ့သော ရာဇဝင်ကျမ်းများတွင် ဖော်ပြထားသော အချက်အလက် အကြောင်းအရာအချို့မှာ မပြည့်စုံမမှန်ကန်ကြောင်း တွေ့မြင်ခဲ့ရာ ပြည့်စုံမှန်ကန်သည့် ရာဇဝင်သစ်တစ်စောင်ကို ရေးသားရန် ဆန္ဒပေါ်ပေါက်ခဲ့သည်။ ထိုအခါ တွင်းသင်းမဟာရာဇဝင်သစ်ကို ရေးသား ခဲ့သည်။

တွင်းသင်းမင်းကြီးအား ပုခန်းမင်းကြီး သတိုးသီရိမဟာဥစ္စနာ မရှိလျှင် ပုခန်းဝန်ကြီးနေရာ ခန့်အပ်ခံရကာ ယွန်းသုံးဆက်အိမ်၊ ပတ္တမြားသုံးရစ်စီးတောင်ငွေ များကို သနားတော်မူခြင်း ခံရသည်။ အိုမင်းမစွမ်းရှိသည့်ကာလ တံခါးနီအထိ ပေါင်းယာဉ်စီး၍ ဝင်ရသည်။ တွင်းသင်းမင်းကြီးသည် ဘိုးတော်ဘုရား(ဗဒုံမင်း) မင်းကွန်းနန်းတော် စံတော်မူခိုက် အမှုတော်ကို နောက်တော်ပါ ထမ်းရွက်လျက် မင်းကွန်းအရပ်တွင် အိုမင်းသောရောဂါဖြင့် အနိစ္စရောက်သည်။ စာဆိုတော်များ အတ္ထုပ္ပတ္တိတွင် ဇနကပျို့နိဂုံးကို ကိုးကားသော သက္ကရာဇ် ၁၁၆၈ ခု၊ တော်သလင်းလ၊ မင်းကြီးအသက်(၈၀)ပြည့်ပြီး ထိုနှစ် (သို့မဟုတ်) နောက်နှစ် နှစ်ဦးခန့်လောက်တွင် အနိစ္စရောက်သည်ဟု ထင်မြင်ကြောင်း ပြဆိုထားသည်။ အမိန့်တော်အရ အလောင်းကို ထီးဖြူမိုးကာ သန်လျင်းနှင့် တင်ဆောင်ကာ သင်္ဂြိုဟ်ရသည်။

တွင်းသင်းမင်းကြီးသည် ငယ်စဉ်ကပင် လောကီစာပေ၊ လောကုတ္တရာစာပေများကို ဆည်းပူးခဲ့သည်။ ပါဠိတော်၊ အဋ္ဌကထာ၊ ဋီကာ၊ ကျမ်းဂန်အမျိုးမျိုးတို့တွင်လည်း ကျွမ်းကျင်နံ့စပ်သူ ဖြစ်သည်။ တွင်းသင်းမင်းကြီးသည် ဓမ္မသတ်လင်္ကာများ၊ ခွဲထားသတ်ပုံများ၊ ပျို့များ၊ မော်ကွန်းများ၊ လူးတားများ၊ မဟာရာဇဝင်သစ်ကြီး၊ ပေါရာဏကထာကျမ်းနှင့် စစ်ကိုင်းရှိ အောင်မြေလောကစေတီကျောက်စာ စသည်တို့ကို ရေးသားခဲ့သည်။

တွင်းသင်းမင်းကြီး ရေးသားခဲ့သောစာများမှာ-

- (၁) မုဒုလက္ခဏာပျို့
- (၂) ငါးရံမင်းပျို့
- (၃) ဇယဒိသပျို့
- (၄) ဝေဿန္တရာပျို့
- (၅) ဘလ္လာတိယပျို့
- (၆) ဝိဓုရပျို့
- (၇) မဟာဇနကပျို့
- (၈) အာနန္ဒာသိချင်းပျို့
- (၉) မဟော်ကျေးစေခန်းပျို့
- (၁၀) မဟော်ဥမင်ခန်းပျို့
- (၁၁) ပုဏ္ဏရိုကဆင်တော်မော်ကွန်း
- (၁၂) ဝရသေတဂီရိဆင်တော်မော်ကွန်း
- (၁၃) အရေးတော်မော်ကွန်း
- (၁၄) မင်္ဂလာအောင်ပွဲရဲရည်တက်မော်ကွန်း
- (၁၅) အမရပူရမြို့တည်မော်ကွန်း
- (၁၆) မိတ္ထီလာကန်တော်ဘွဲ့မော်ကွန်း
- (၁၇) မျိုးတော်စဉ်ဇချင်း
- (၁၈) ဆင်ဖြူရှင်မယ်ဇချင်း

- (၁၉) ကျက်သရေညွန့်ဖူးချီမင်းနန်းစည်ဇချင်း
- (၂၀) ဘဒ္ဒကမ္ဘာချီမင်းနန်းစည်ဇချင်း
- (၂၁) ရတုအမျိုးမျိုး
- (၂၂) တက္ကသိုလ်ဆရာထူးတေးထပ်
- (၂၃) ကြောက်ကြီးကိုးလုံးဆုံးမစာသံပေါက်
- (၂၄) တွင်းသင်းလူးတား
- (၂၅) တက်ရေး ၃၇ ချင်းလူးတား
- (၂၆) ဓားရေး ၃၇ ချင်းလူးတား
- (၂၇) တွင်းသင်းပေါရာဏကထာ
- (၂၈) ဝဘဇ္ဇဌပီတခွဲထား
- (၂၉) တွင်းသင်းသတ်ညွှန်းသစ်
- (၃၀) အသတ် ၆ပါး၊ အစပ် ၆ပါး၊ ပယ်ပုံစာတမ်း
- (၃၁) အသံကာရန် ၆၄ပါး၊ စပ်နည်း ၆၄ပါး
- (၃၂) မဟာပရမချီ မနုရင်းလင်္ကာ
- (၃၃) မဟာအစိန္တေယျချီမနုဓမ္မသတ် ရွှေမျဉ်းလင်္ကာ
- (၃၄) မနုဝတ္ထနာဓမ္မသတ်လင်္ကာ
- (၃၅) အာယုစိန္တာကျမ်း
- (၃၆) ဗြဟစိန္တာကျမ်း
- (၃၇) ကျောက်စာများ
- (၃၈) တွင်းသင်းမြန်မာရာဇဝင်သစ်
- (၃၉) ဟံသာဝတီဆင်ဖြူရှင်အရေးတော်ပုံ
- (၄၀) အလောင်းဘုရားအရေးတော်ပုံ (အတို)
- (၄၁) အလောင်းဘုရားအရေးတော်ပုံ (အရှည်) တို့ဖြစ်သည်။

တွင်းသင်းမင်းကြီးသည် မြန်မာစာပေအတွက် အကျိုးများစေမည့် စာပေမျိုးစုံကို ပြုစုရေးသားခဲ့သောကြောင့် မြန်မာစာပေလောကတွင် လေးစားတန်ဖိုးထားထိုက်သော စာဆိုအဖြစ် ထင်ရှားခဲ့သည်။

ခ၊ ၂။ ဦးတိုး

‘ရာမရကန်ဆရာကြီးဦးတိုး’ ဟူ၍လည်းကောင်း၊ ‘ဆောင်းပါးဆရာကြီးဦးတိုး’ ဟူ၍လည်းကောင်း၊ ‘ရွှေတိုက်စိုးဦးတိုး’ ဟူ၍လည်းကောင်း၊ မြန်မာစာပေနယ်ပယ်အတွင်းတွင် ယခုတိုင် ထင်ရှားကျော်စောလျက်ရှိသူမှာ သက္ကရာဇ် ၁၁၁၃ ခုနှစ်ဖွားရွှေဘိုမြို့အနောက် ခရီးတစ်တိုင်ကွာ ဆီးတောရွာဇာတိ ဖြစ်လေသည်။

စာပေကျမ်းဂန်တတ်မြောက်အောင် သင်ကြား၍ ရဟန်းပြုသည်။ သက္ကရာဇ် ၁၁၂၅ ခုနှစ်တွင် နန်းတက်တော်မူသော ဆင်ဖြူရှင်မင်းတရားကြီးလက်ထက်တော်နှင့် သက္ကရာဇ် ၁၁၃၈ ခုနှစ်တွင် နန်းတက်တော်မူသော စဉ့်ကူးမင်းလက်ထက်တို့၌ ရတု၊ ကဗျာ၊ သီချင်းများအပြင် ဆောင်းပါးစာအများကိုလည်း ရေးသားသည်။ ထိုအခါ ‘ဆောင်းပါးမောင်တိုး’ ဟူ၍ပင် တွင်၏။

သက္ကရာဇ် ၁၁၄၃ ခုနှစ်တွင် နန်းတက်မူသော ဘိုးတော်မင်းတရားကြီးလက်ထက်တော်တွင် သားတော်အိမ်ရှေ့မင်း၏ လက်သုံးကျွန်ယုံအဖြစ်နှင့် ထမ်းရွက်ရသည်။ ထိုစဉ်အခါ ‘မင်္ဂလာမောင်ရွှေ’ ချီ မြေးတော်စစ်ကိုင်းမင်းဇေယျာသိင်္ခကိုလည်း ဆိုသည်။ သက္ကရာဇ် ၁၁၄၆ ခုနှစ် အိမ်ရှေ့မိဖုရားက ရခိုင်သို့ စစ်ချီတော်မူသော အိမ်ရှေ့မင်းသားအားပေးရန် ကျေးစေရတုပိုဒ်စုံကိုလည်း ရေးသား ဆက်သရသည်။ အခြားသော ရတုကဗျာများနှင့် ရာမရကန်ကြီးကိုလည်း ထိုသက္ကရာဇ် ၁၁၄၆ ခုနှစ်အတွင်းမှာပင် အိမ်ရှေ့အရှင်နှစ်ပါးတို့၏ အမိန့်တော်နှင့် ရေးသည်။ ဤတွင်မှ အထူးနှစ်ခြိုက်အားရတော်မူသောကြောင့် ‘ဇေယျကျော်သူ’ ဘွဲ့နှင့် သံတော်ဆင့်အရာ၊ ရွှေတိုက်စိုးအရာ ခန့်တော်မူခြင်း ခံရသည်။ ဤသို့အားဖြင့် သက္ကရာဇ် ၁၁၄၆ ခုနှစ်သည် မိမိ၏အရှင်သခင်ဖြစ်တော်မူသော အိမ်ရှေ့ဘုရား ဓညဝတီရခိုင်ပြည်ကို တိုက်ခိုက်အောင်နိုင်သောနှစ်၊ မိမိကိုယ်တိုင်လည်း ‘ရာမရကန်ကြီး’ကို ရေးသားအောင်မြင်သောနှစ်၊ အိမ်ရှေ့အရှင်နှစ်ပါးက အားရတော်မူသောကြောင့် ‘ဇေယျကျော်သူ’ ဘွဲ့နှင့် ရှေးဦးစွာ အိမ်ရှေ့သံတော်ဆင့်အရာ၊ နောက် အိမ်ရှေ့ရွှေတိုက်စိုးအရာ ခန့်တော်မူအပ်ခြင်းခံရသောနှစ် ဖြစ်ခြင်းကြောင့် အသက်(၃၃)နှစ်မျှသာ ရှိသေးသော ဦးတိုးအတွက် နှစ်ထူးနှစ်မြတ်ဟု ဆိုထိုက်သည်။

ဤတွင် ဦးတိုး ရေးသားသော ‘ရာမရကန်’ လာ ‘သဇင်ပန်း’ အချိုးကို ကန့်လန့်တိုက်၍ လိုက်ဖျက်သောအနေနှင့် ဦးတိုးတို့နှင့် တစ်ခေတ်တည်း အပြိုင် ပေါ်ပေါက်သည့် စာဆိုတော်ဦးလန်းက ‘လက်ခုပ်ပွင့်’ အချိုးဖြင့် ရကန်ဖျက်ရာ ရာမရကန်တစ်မျိုးကို ရေးသေးသည်။ သို့ရာတွင် ရကန်ဖျက်စီကုံးနေကြောင်း ဦးတိုး၏ အရှင်သခင်ဖြစ်တော်မူသော အိမ်ရှေ့ဘုရား ကြားသိတော်မူလေလျှင် ဦးလန်းကို ခေါ်တော်မူ၍ ‘မောင်မင်း၊ ငါ့ရွှေတိုက်စိုးရေးသော ရာမရကန်ကို ဖျက်၍ရေးသည်ဟု ကြားရသည်။ နောက်ကို ထပ်မံကြားရလျှင် မောင်မင်း ဟောသည့်ဓားကိုကြည့်’ ဟု မိန့်တော်မူသောကြောင့် တစ်ဝက်တစ်ပျက်နှင့်ပင် ရပ်၍ထားရသည်။

စာဆိုဦးတိုးသည် မိမိ၏ကျေးဇူးရှင် အိမ်ရှေ့မင်းသား(ရွှေတောင်မင်းသား)၏ သားကို မင်းကောင်းမင်းမြတ်တစ်ပါး ဖြစ်စေလိုမှု၊ အိမ်ရှေ့မင်းကို ကျေးဇူးသိတတ်လိုမှု စေတနာအရင်းခံဖြင့် ရှေးမင်းများ၏ ဆောင်ရွက်ချက်များကို ထည့်သွင်းဖွဲ့ဆိုထားသည်။ သို့သော် စာဆိုသည် ဤဇချင်း၌ ရှေးမင်းများထဲမှ ဇချင်းအဖွဲ့ခံမင်းသားနှင့် အလှမ်းမဝေး လှသော မင်းသားလေး၏ ဘေးတော်၊ ဘိုးတော်၊ ခမည်းတော် စသော ကုန်းဘောင် မင်းဆက်များ၏ စွမ်းဆောင်ချက်များကို အလေးပေးရေးဖွဲ့ထားသည်။ ဤစာတမ်းတွင် ရှေးမြန်မာမင်းများ၏ စစ်ရေး၊ နိုင်ငံရေး၊ ဆောင်ရွက်ပုံ အဖွဲ့များကို ဖော်ထုတ် လေ့လာတင်ပြပါမည်။

၂။ စစ်ကိုင်းမင်း(မင်းနန်းစည်)ဇချင်းများမှ ပေးသော ဇာတိမာန်

စစ်ကိုင်းမင်း(မင်းနန်းစည်)အတွက် ရေးဖွဲ့သော ဇချင်း (၅)စောင် တွေ့ရသည်။ တွင်းသင်းတိုက်ဝန် မဟာစည်သူ ရေးဖွဲ့သော ကျက်သရေညွန့်ဖူးချီဇချင်းနှင့် ဘဒ္ဒကမ္ဘာချီဇချင်း၊ ဦးတိုး၏ မင်္ဂလာမှောင်ခြွေချီဇချင်း၊ မိဖုရားဝန်ဇေယသင်္ခယာ သီရိနန္ဒကျော်ထင်ရေးသော ညွန့်လန်းမင်္ဂလာချီဇချင်း၊ အနောက်ဝန်သီရိစည်သူသင်္ခယာ ရေးသားသော မင်္ဂလာအောင်မြေချီဇချင်းတို့ ဖြစ်သည်။ ထိုဇချင်း (၅)စောင်မှ တွင်းသင်းတိုက်ဝန် မဟာစည်သူ ရေးဖွဲ့သော ကျက်သရေညွန့်ဖူးချီဇချင်းနှင့် ဦးတိုး ရေးဖွဲ့သော မင်္ဂလာမှောင်ခြွေချီဇချင်းတို့မှ ဇာတိမာန်ကို ဖြစ်ပေါ်စေသော တိုက်ပွဲ အောင်ပွဲအဖွဲ့များကို တွေ့ရသည်။ စာဆို(၂)ဦး၏ မတူသော အတွေးများဖြင့် ရေးဖွဲ့ ကြသော ဇချင်းများမှ တိုက်ပွဲအောင်ပွဲအဖွဲ့များက ဇချင်းအဖွဲ့ခံမင်းသားနှင့် ဇချင်း ဖတ်ရှုသူအပေါင်းကို ဇာတိမာန် ဖြစ်ပေါ်စေသည်။ မင်းသားလေး၏ ဘေးတော် ဘိုးတော်တို့၏ တိုက်ပွဲအောင်ပွဲအဖွဲ့များသည် ဇာတိမာန်စိတ် နိုးကြားတက်ကြွ စေသော အဖွဲ့များ ဖြစ်သည်။

‘ဇာတိမာန်’ ဟူသည် ဇာတိနှင့်မာန ဟူသော ပါဠိစကားလုံး(၂)ခုကို ပေါင်းစပ်ထားခြင်း ဖြစ်သည်။ ပါဠိ-မြန်မာ အဘိဓာန်၌ ‘ဇာတိ’ကို-

“မွေးဖွားခြင်း၊ ဖြစ်ခြင်း၊ ပဋိသန္ဓေနေခြင်း၊ အမျိုး၊ ခန္ဓာအစဉ်”^၁

ဟူ၍ ဖွင့်သည်။ မာနကို-

“ထောင်လွှားခြင်း၊ တက်ကြွခြင်း၊ မိမိကိုယ်သာမြတ်သည်ဟု မှတ်တမ်းတင်ခြင်း၊ မာန်မူခြင်း၊ မြတ်နိုးခြင်း၊ ပူဇော်ခြင်း”^၂

ဟု ဖွင့်သည်။ မြန်မာအဘိဓာန်အကျဉ်းချုပ်၊ အတွဲ(၂)၌-

“အမျိုးအနွယ်ကိုစွဲ၍ စိတ်နေမြင့်မားခြင်း၊ အမျိုးသားစိတ်”^၃

ဟုဖွင့်သည်။ ဇာတိမာန် ဟူသည် မိမိလူမျိုး၊ မိမိနိုင်ငံအပေါ် မြတ်နိုးဂုဏ်ယူခြင်း ဖြစ်သည်။ ဧချင်းကဗျာများတွင် ဧချင်းအဖွဲ့ခံမင်းသားလေး မိမိ၏အမျိုးနွယ် ဘေးဘိုးတို့အပေါ် အားကျဂုဏ်ယူပြီး ကြိုးစားလိုစိတ်ပေါ်လာအောင် ရေးဖွဲ့ရသောကြောင့် ဇာတိမာန်စိတ်ကို ဧချင်း၊ စာပေအဖွဲ့က အများဆုံး ပေးနိုင်ပါသည်။ ဤဧချင်း(၂)စောင်လုံးတွင် ဇာတိမာန်စိတ်ကို ဖြစ်ပေါ်စေသော ဘေးတော် ဘိုးတော်တို့၏ ဂုဏ်ယူဖွယ် တိုက်ပွဲ အောင်ပွဲအဖွဲ့များကို တွေ့ရသည်။

၂။ ၁။ ကျက်သရေညွန့်ဖူးချီဧချင်းမှ တိုက်ပွဲအဖွဲ့များ

တွင်းသင်းတိုက်ဝန် မဟာစည်သူ၏ ကျက်သရေညွန့်ဖူးချီဧချင်းတွင် သံတိုင်(၃၃)ပိုဒ်၊ သံပေါက် အပိုဒ်(၂၀) ပါဝင်သည်။ ပိုဒ်ရေ(၁၃)မှ ပိုဒ်ရေ(၁၇)အထိသည် မင်းသားလေး၏ ဘေးတော် အလောင်းမင်းတရား၏ တိုင်းပြည်ထူထောင်ပုံ၊ မြန်မာပြည်ကို စုစည်းသိမ်းသွင်းပုံ တိုက်ပွဲအဖွဲ့များကို တွေ့ရသည်။

ဧချင်း၂စောင်လုံးတွင် မင်းသားလေး၏ ဘေးတော် အလောင်းမင်းတရား၏ မြန်မာနိုင်ငံကို စုစည်းသိမ်းသွင်းပုံ တိုက်ပွဲအဖွဲ့များကို တွေ့ရသည်။

မင်းသားလေး၏ ဘေးတော် အလောင်းမင်းတရားသည် စစ်ရေးစွမ်းရည် ထက်မြက်သော မင်းဖြစ်သည်။ မြန်မာနိုင်ငံကို စုစည်းနိုင်ပြီး ကုန်းဘောင်မင်းဆက်ကို ထူထောင်နိုင်ခဲ့သည်။ (၁၁၁၃)နှစ် ဟံသာဝတီမွန်မင်းက အင်းဝကို တိုက်ခိုက်

^၁ ဟုတ်စိန်၊ ဦး၊ ၁၉၉၉၊ ၄၁၁။

^၂ ဟုတ်စိန်၊ ဦး၊ ၁၉၉၉၊ ၇၇၁။

^၃ မြန်မာအဘိဓာန်(၂)၊ ၁၉၇၉၊ ၄၆။

သိမ်းယူပြီး ညောင်ရမ်းမင်း (၁၁)ဆက်မြောက် မဟာဓမ္မရာဇာဓိပတိကို ဟံသာဝတီသို့ ခေါ်ဆောင်ခဲ့သည်။ မြန်မာနိုင်ငံနေရာအနှံ့၌ မွန်မင်း၏ လက်နက်နိုင်ငံ ဖြစ်ခဲ့သည်။ အလောင်းမင်းတရားသည် မုဆိုးဖိုရွာကို ထန်းလုံးတပ်တည်ကာ လက်နက်လူသူ စုဆောင်းခဲ့သည်။ ထို့နောက် မင်းအဖြစ်ခံယူကာ မုဆိုးဖိုကို ခံတပ်ပြု၍ စစ်ဆင် ခဲ့သည်။ မွန်တို့က အငြိုးမပြေဘဲ အလောင်းမင်းတရား၏ခံတပ်ကို ဝန်းရံပိတ်ဆို့ တိုက်ခိုက်ခဲ့သည်။ အလောင်းမင်းတရားက မြို့ပတ်လည်၌ လက်နက်လေးမြားတို့ဖြင့် ခုခံတိုက်ခိုက်ရာ၊ ရန်သူတပ် ပျက်စီးပြီး၊ လေးမြား၊ ဓား၊ လုံလက်နက်များကို စွန့်၍ ပြေးကြသည်။ ရန်သူတို့မြေပေါ်တွင် အတုံးအရုံး သေကြေပျက်စီးခဲ့ကာ သွေးချောင်း စီးခဲ့ပြီး ရန်သူကို အောင်မြင်ခဲ့သည်။ ဤသည်ကို-

“သခင်ဘေးတော် မင်းမြတ်ကျော်လျှင်၊ မမြော်ဘူးအောင် ပြည်ကြီး ထောင်၍၊ ကုန်းဘောင်ရတနာ၊ သိင်္ဃာသမိုက်၊ ရွှေဘိုတိုက်က၊ သိမ်းပိုက်မကြွင်း၊ လက်နက်သွင်းလျက်၊ ကျွန်းတွင်းမွေချောက်၊ ထီးဆောက်နန်းတည်၊ ရာတစ်ပြည်ကို၊ လွှဲသည်ဖြတ်ပိုင်း၊ ယူမည်သိုင်းသော်၊ တလိုင်းငြိုးစုံ၊ မျက်မုံမပြေ၊ မြို့ရွှေမြေဝယ်၊ စစ်ခြေခံနက်၊ မြေကွဲအက်မျှ၊ ပက်ရှက်ဆီးဆို့၊ အစို့စို့လျှင်၊ ရွှေမြို့ပတ်လည်၊ ရန်သတ်သည်ကို၊ စက်ခြည်ရွန်း-ရွန်း ကျောက်သံမွန်း၍၊ ဖြန်းဖြန်းရက်ရက်၊ တိုက်လွှင့်ဖျက်က၊ လက်နက် လေးမြား၊ လုံဓားပစ်စွန့်၊ အဝန်များမြှောင်၊ သူကောင်းခပင်း၊ တုံးလုံးခင်းလျက် မနင်းကျော်ကောင်း၊ တာသောင်းလောက်စင် သွေးချောင်းမြင်သည်”^၁ ပိုဒ်(၁၃)

ဟူ၍ ဖွဲ့ပြခဲ့သည်။ တိုက်ခိုက်မှုစွမ်းရည်၊ စီမံခန့်ခွဲမှုစွမ်းရည် မြင့်မားသော အလောင်းမင်းတရား၏ တိုက်ပွဲအောင်မြင်မှုမှတစ်ဆင့် အားကျရုဏ်ယူစိတ် ဖြစ်ပေါ် စေသည်။

အလောင်းမင်းတရားသည် ရေလမ်းမှနေ၍ ပဲခူးအထိ ရေကြောင်းတိုက်ပွဲဝင်ပုံ၊ တိုက်ပွဲမြင်ကွင်းကို-

“မြစ်ဝကျယ်ထက်၊ သုံးဆယ်လှေသင်း၊ လောင်းတက်စင်းနှင့်၊ သူချင်းတို့ချင်း၊ သိမ်းကာနင်းလျက်၊ အပြင်းတိုးဆုတ်၊ ထိုးခုတ် ရိုက်နှက်၊ ကြည်းထက်အချို့၊ ရေသို့ပြေးဆင်း၊ ခြင်းခြင်းသွေးညှီ၊

^၁ တင်ဦး၊ ဦး။ ၁၉၆၁။ ၂၁။

မြစ်လုံးနီမျှ၊ ယဉ်သီတာအောင်၊ သူကောင်ပေါလော၊ ကျွန်းထင်း
 မျောသို့၊ သောသောထပ်ရှိ၊ လိုက်ကာဖိလျက်၊ လွတ်မိလွတ်ရာ၊
 သူထက်ငါလျှင်၊ လိပ်ပြာအသက်၊ စဉ်ထွက်မျောစုန်၊ လှေဦးသုန်သည်၊
 ကြောက်တုန်တည်းဇေးဇေး ပြန်ဇောချေး”^၁ ပိုဒ်(၁၄)

ဟု ရေးဖွဲ့ပြခဲ့သည်။ အလောင်းဘုရား ဦးဆောင်သောတပ်ကြီးသည် ရေလမ်းမှ
 လှေဖောင်များဖြင့် မွန်တို့ကို တိုက်ခိုက်ရာ၊ ရန်သူတပ်နှင့် တပ်အချင်းချင်း ပူးကပ်
 မိသောအခါ အတင်းဝင်၍ ဓား လှံ မီးပေါက်သေနတ်တို့ဖြင့် တိုက်ခိုက်ကြပုံ၊ ရန်သူများ
 အကျအဆုံးများပုံ၊ မြစ်အတွင်း၌ သွေးခြင်းခြင်းနီရဲနေပုံ၊ ရန်သူအလောင်းများ
 မြစ်ထဲတွင် ကျွန်းထင်းတုံးမျောသကဲ့သို့ ဖြစ်နေပုံကို မျက်စိတွင်မြင်လာအောင်
 ရေးဖွဲ့ထားသည်။ ဤအဖွဲ့၌ သင်း၊ စင်း၊ ချင်း၊ နင်း ဟူသော အင်း-ကာရန်ကို
 ၎င်းအထိ နင်းထပ်၍ယူသွားသောကြောင့် မဆုတ်မနစ် တိုက်ပွဲဝင်နေပုံ ထင်ရှား
 လာသည်။ သံပြင်းသံကြောင့် အကြောင်းအရာ ပိုမိုလေးနက်လာသည်။ ထိုးခုတ်
 ရိုက်နှက် ဟူသော ကြိယာလေးခုတွဲတွင် ပထမကြိယာထက် ဒုတိယကြိယာက
 တတိယကြိယာထက် စတုတ္ထကြိယာက ပိုမိုပြင်းထန်ပြီး ခုတ်၊ ရိုက်၊ နှက် ဟူသော
 သံပြတ်သံ(၃)ခုကြောင့် ပြတ်ပြတ်သားသား အနိုင်ရလိုက်ပုံ ဝီပြင်လာသည်။ ‘ကြည်း’
 ‘ရေ’ ဟူသော နေရာပြသသော အသုံးများကြောင့် မရှုမလှ ပြေးလွှားရပုံ ပေါ်လွင်
 စေသည်။ ‘ခြင်းခြင်း’၊ ‘မြစ်လုံးနီ’ ဟူသော ပမာဏပြသသော၊ ‘ညှီ’ ဟူသော အနံ့
 ပြသသော အသုံးများကြောင့် ရန်သူများ အကျအဆုံးများပုံမှာ ထင်ရှားလာသည်။
 ထို့ကြောင့် အလောင်းမင်းတရားတပ်များ ရွပ်ရွပ်ချုံ့ချုံ့တိုက်ပြီး အနိုင်ယူနိုင်သည့်
 တိုက်ပွဲမြင်ကွင်းသရုပ်သည် ပေါ်လွင်ပြီး ရဲရင့်ခြင်းဝီရိသကို ဖြစ်ပေါ်ခံစားရသည်။
 မင်းသားလေးမှာလည်း ဘေးတော် အလောင်းမင်းတရား၏ စစ်ရေးစွမ်းဆောင်
 အောင်မြင်မှုကို သိမြင်ကာ အားကျဂုဏ်ယူစိတ် ဇာတိမာန်စိတ်ကို ဖြစ်ပေါ်စေသည်။
 စာဆိုသည် အလောင်းမင်းတရား၏အောင်ပွဲကို ဖော်ထုတ်ပြရာ၌ အလောင်းမင်းတရား၏
 အားထုတ်မှုနှင့် ရန်သူဘက်မှ ဆုံးရှုံးမှုတို့ကို ယှဉ်တွဲဖွဲ့ဆိုခဲ့သည်။

အလောင်းမင်းတရားသည် မြန်မာပြည်အစွန်အဖျားဒေသ ပင်လယ်ကမ်းနားဒေသ
 သာမက၊ ရှမ်းပြည်၊ ယွန်းပြည်အထိ ဩဇာအာဏာ ဖြန့်ကျက်နိုင်ပြီး စုစည်း
 နိုင်ခဲ့သည်။ ဤသည်ကို-

^၁ တင်ဦး၊ ဦး။ ၁၉၆၁။ ၂၁။

“မြန်ချဲ့အစွန်း၊ ပင်လယ်ဝန်းနှင့်၊ ရှမ်းယွန်းတလွှား၊ စော်ဘွားစော်ကန်၊
မကျန်လွယ်ကူ၊ သိမ်းကျုံးယူ၍”^၁ ပိုဒ်(၁၅)

ဟူ၍ ရေကြောင်း၊ ကြည်းကြောင်း လက်နက်နိုင်ငံတော်ပမာဏအား ဖော်ပြခဲ့သည်။
အလောင်းမင်းတရားသည် ရဲစွမ်းသတ္တိရှိခြင်း၊ စီမံခန့်ခွဲမှုကောင်းမွန်ခြင်း၊ တိုက်ရည်
ခိုက်ရည်ရှိခြင်းကြောင့်သာ ပြည်ပအထိ ဘုန်းတန်ခိုးဖြန့်ကျက်နိုင်ခြင်း ဖြစ်သည်။

အလောင်းမင်းတရားသည် ဟံသာဝတီပဲခူးကို အောင်မြင်ပြီးနောက် ကသည်း
ဒေသသို့ သွားရောက်တိုက်ခိုက်ခဲ့သည်။ ဘေးတော် အလောင်းမင်းတရားသည်
နတ်တော်လတွင် လှေတပ်၊ ဆင်တပ်၊ မြင်းတပ်၊ ကြည်းတပ် အလုံးအရင်းဖြင့်
ကသည်းဒေသသို့ ချီတက်ခဲ့သည်။ စစ်ချီရာလမ်းခရီးတွင် မိုးထိမြင့်မားသော တိမ်နှင့်
ထိစပ်မတတ်ရှိနေသော တောင်များ ရှိသည်။ ဝါးပင်နွယ်ပင်၊ ခြံပင်များ စည်းယှက်
ထားသကဲ့သို့ ထူထပ်များပြားနေသည်။ ထို့ပြင် ရေနက်သောချောင်းများ ချောက်ကမ်းပါး
များကို ဖြတ်သန်းခဲ့ရသည်။ ကသည်းဒေသသို့ ရောက်သောအခါ သေနတ်စိန်ပြောင်း
များဖြင့် တထောင်းထောင်းပစ်ခတ်ကြပုံ၊ လုံများကို ထိုးပစ်လွှတ်နေပုံမှာ မိုးထစ်ချုန်းသည့်
အလားဖြစ်၍ ကသည်းစော်ဘွားကြီး ကြောက်လန့်ပြီး ထွက်ပြေးရပုံကို-

“မိုးထက်တိမ်စပ်၊ ထိလှုပ်မျှ၊ တောင်ထပ်ဝါးရုံ၊ နွယ်ချုံကြိမ်ညွန့်၊
ဆူးချွန်ခက်သား၊ စည်းယှက်ထား၍၊ ဖဝါးချခက်၊ ချောင်းနက်
မြောင်ဆီး၊ ခရီးတိုးကျပ်၊ ခံနှင့်ရပ်သား၊ တပ်အထောက်ထောက်၊
လမ်းတစ်လျှောက်ကို၊ တိုက်ဖောက်ရွတ်ရွတ်၊ သေနတ်စိန်ပြောင်း၊
ထောင်းထောင်းဖြိုနှင့်၊ လုံရှင်ထိုးပစ်၊ မိုးထစ်သောလား၊
စော်ဘွားခွာရှောင်၊ ချင်းတောင်ပြေးတက်၊ ကိုယ်လွတ်ထွက်၍၊
ချစ်သက်စုထား၊ သားမယားနှင့် ဆေးဝါးကုန်အောင်၊ ကြွင်းမဲ့
ဆောင်သည်။”^၂ ပိုဒ်(၁၆)

ဟူ၍ မြန်မာစစ်သည်တို့၏ စစ်ချီခရီးကြမ်း၊ ရန်သူတို့၏အရှုံးကို တွဲစပ်ဖော်ပြ ရေးဖွဲ့
ခဲ့သည်။ ထောင်းထောင်း ဟူသော ကြိယာဝိသေသနအသုံးကြောင့် လည်းကောင်း၊
မိုးထစ်သောလား ဟူသော ဥပမာပေးအဖွဲ့ကြောင့် လည်းကောင်း၊ တိုက်ပွဲပြင်းထန်ပုံမှာ
ထင်ရှားလာသည်။ တိုက်ပွဲမြင်ကွင်းကို မြင်ယောင်စေသော သရုပ်ဖော်အဖွဲ့ကောင်း
ဖြစ်သည်။ အလောင်းမင်းတရား ကသည်းဒေသသို့ စစ်ချီရာအချိန်အခါသည် နတ်တော်လ
ဖြစ်ကြောင်း ကာလဒေသနောက်ခံအဖွဲ့ဖြင့် ပြဆိုထားသည်။

^၁ တင်ဦး၊ ဦး။ ၁၉၆၁။ ၂၂။

^၂ တင်ဦး၊ ဦး။ ၁၉၆၁။ ၆ ။

ရာသီဥတုချမ်းအေးသော ဆောင်းတွင်းကာလ၌ ဝေးလံပြီး သွားလာရ ခက်ခဲသော ကသည်းဒေသသို့ စစ်ချီတိုက်ခိုက်အောင်မြင်ပုံသည် မင်းသားလေး အတွက် ဘေးတော် အလောင်းမင်းတရားအပေါ် အားကျစိတ်၊ ဂုဏ်ယူစိတ်ကို ဖြစ်ပေါ်စေသော ဇာတိမာန်အဖွဲ့ ဖြစ်သည်။

ဘေးတော်အလောင်းမင်းတရားသည် ယိုးဒယားဒေသအထိ စစ်မျက်နှာဖြန့်ကျက် နိုင်ခဲ့သည်။ အလောင်းမင်းတရား ယိုးဒယားမြေပေါ်သို့ ခြေတော်ချလိုက်သည်နှင့် တစ်ပြိုင်နက် ရန်သူများသည် ကြောက်ရွံ့ထိတ်လန့်စိုးရိမ်မှုများဖြင့် လက်လွှတ် ထွက်ပြေးကြရသည်။ ဤသည်ကို-

“တန်ခိုးဖြန့်ကျက်၊ အာဏာစက်ဖြင့်၊ လမ်းဆက်ဖြည်းညင်း၊
တရွှင်းရွှင်းတည့်၊ ဖြည့်တင်းချီသား၊ ယိုးဒယားသို့၊ ဖဝါးချနင်း၊
ရွှေစက်ချင်း၍၊ ရန်တင်းလွှင့်ချောက်၊ ထုတ်ချင်းပေါက်က၊
ရွံ့ကြောက်ထိတ်လန့်၊ စိုးရိမ်ဝုန်းလျက်”^၁ ပိုဒ်(၁၇)

ဟူ၍ ဖော်ပြခဲ့သည်။

စာဆိုသည် အလောင်းမင်းတရား၏ တိုက်ပွဲများကို ဖွဲ့ဆိုရာ ရေတပ်၊ ကြည်းတပ်စစ်ချီပုံ၊ စစ်ချီသောအချိန်ကာလ နေရာဒေသများကို ထည့်သွင်းရေးဖွဲ့ ထားသည်။ အလောင်းမင်းတရား၏ ပြည်တွင်းပြည်ပ အောင်မြင်မှုတိုက်ပွဲများကို ဖွဲ့ဆိုပြီး ဧချင်းအဖွဲ့ခံမင်းသားလေး အတုယူအားကျလာအောင် ရေးဖွဲ့ပြခြင်း ဖြစ်သည်။ ဘေးတော် အလောင်းမင်းတရားသည် ရဲစွမ်းသတ္တိပြည့်ဝပြီး ဘုန်းတန်ခိုး ကြီးမားသော မင်းအဖြစ် မင်းသားလေးသိမြင်ပြီး ဇာတိမာန်စိတ် ဖြစ်ပေါ်စေသည်။

၃။ ၂။ မင်္ဂလာမှောင်ခြွေချီချင်းမှ တိုက်ပွဲအဖွဲ့များ

ဦးတိုးရေးဖွဲ့သော မင်္ဂလာမှောင်ခြွေချီချင်းတွင် သံတိုင် (၈၇)ပိုဒ်နှင့် သံပေါက် (၁၇)ပိုဒ် ပါဝင်သည်။ ဧချင်းအဖွဲ့ခံမင်းသားလေး၏ ဘေးတော် အလောင်းမင်းတရား၏ တိုက်ပွဲအောင်ပွဲများကို ပိုဒ်ရေ ၁၇ မှ ၄၃ ထိ လည်းကောင်း၊ အလောင်းဘုရား၏ သားတော်ကြီး နောင်တော်ကြီးမင်း၏ တိုက်ပွဲအောင်ပွဲများကို ပိုဒ်ရေ ၄၄ မှ ၄၆ ထိ လည်းကောင်း၊ အလောင်းတရား၏ သားတော်လတ် ဆင်ဖြူရှင်မင်း၏အောင်ပွဲများကို ပိုဒ်ရေ ၄၇ မှ ၅၁ ထိ လည်းကောင်း၊ သားတော်ငယ် ဘိုးတော်ဘုရား၏ တိုက်ပွဲအောင်ပွဲများကို ပိုဒ်ရေ ၅၂ မှ ၇၀ ထိ လည်းကောင်း ပြဆိုခဲ့သည်။ ဤဧချင်း၌

^၁ တင်ဦး၊ ဦး။ ၁၉၆၁။ ၆။

တိုက်ပွဲအောင်ပွဲများကို အဓိကအသားပေး ရေးဖွဲ့ထားသည်။ ဦးတိုးသည် ဧချင်းအဖွဲ့ခံ မင်းသား၏ခမည်းတော် အိမ်ရှေ့မင်းသားနှင့်အတူ တိုက်ပွဲများတွင် ပါဝင်တိုက်ခိုက်ရသူ ဖြစ်ခြင်း၊ ဧချင်းအဖွဲ့ခံမင်းသားမှာ မိမိကို ချီးမြှင့်မြှောက်စားသောသူ၏ သား ဖြစ်နေခြင်း၊ စာဆိုကိုယ်တိုင်သည်လည်း မင်းသားလေးကို လက်ရုံးစွမ်းရည် ထက်မြက်သူတစ်ဦး ဖြစ်စေလိုခြင်း စေတနာ ဆန္ဒတို့ကြောင့် တိုက်ပွဲအောင်ပွဲအဖွဲ့များမှတစ်ဆင့် မင်းသားလေးသည် မိမိ၏ ဘေးတော်၊ ဘိုးတော်၊ ခမည်းတော်တို့၏ အောင်ပွဲများကို သိမြင်အားကျ အတုယူ ဂုဏ်ယလာအောင် ရေးဖွဲ့ထားသည်။

သက္ကရာဇ် ၁၁၁၃ ခုနှစ် ဟံသာဝတီမွန်မင်းက အင်းဝကို တိုက်ခိုက် သိမ်းယူခဲ့ပြီး၊ ညောင်ရမ်း (၁၁)ဆက်မြောက် မဟာဓမ္မရာဇာဓိပတိကို ဟံသာဝတီသို့ ခေါ်ဆောင်ခဲ့သည်။ နေရာအနှံ့၌ မွန်မင်း လက်နက်နိုင်ငံ ဖြစ်ခဲ့သည်။ အလောင်းမင်း တရားသည် မုဆိုးဖိုရွာကို ထန်းလုံးတပ်တည်ကာ လက်နက် လူသူ စု၍ စစ်ဆင် ခဲ့သည်။ အလောင်းမင်းတရားသည် ပဒေသရာဇ်မြန်မာနိုင်ငံ အကွဲကွဲအပြားပြား ဖြစ်နေချိန်တွင် မုဆိုးဖိုရွာမှ ထန်းလုံးတပ်တည်ကာ အခိုင်အမာနေသော အလောင်းမင်း တရား သစ္စာမခံသဖြင့် မွန်တပ်များ အကြိမ်ကြိမ် လာရောက်တိုက်သည်။ အလောင်းမင်းတရား၏ခံစစ်ကို မခံနိုင်၍ ဆုတ်ခွာကြသည်။

အလောင်းမင်းတရားသည် အကွဲကွဲအပြားပြားဖြစ်နေသော မြန်မာဒေသများကို စုစည်းရန်အတွက် မွန်များကို တိုက်ခိုက်ရသည်။ မွန်တို့သည် အင်အားကြီးသည့် အတွက် မွန်တို့အင်အားလျော့ပါးစေရန် မွန်တို့ကိုသစ္စာခံပြီး အင်အားပံ့ပိုးပေးနေသော ခင်ဦးစား လက်ျာပျံချီချစ်ညိုကို သစ္စာခံရန် စေလွှတ်သည်။ ခင်ဦးစားသည် သစ္စာ မခံဘဲ ရွှေဘိုသို့ ကျူးကျော်တိုက်ခိုက်သောအခါ အလောင်းမင်းတရား တိုက်ခိုက် နှိမ်နင်းပုံကို-

“ခင်ဦးတစ်ယောက်၊ မင်းမာန်ပေါက်၍၊ တစ်ယောက်ငါ့ပြင်၊
ဘယ်မှာမြင်အံ့၊ စစ်အင်္ဂါလေး၊ စုံလင်ရေးနှင့်၊ ထက်သွေး
စွယ်မြိုက်၊ ရက္ခိုက်ကုမ္ဘာ၊ နှစ်တန်စိုးရွှင်၊ မြောက်ခွင်ရပ်နေ၊
ကုဝေရသား၊ ငါ့ကိုကားဟု၊ ပလွှားမောက်မာ၊ ရဲရုပ်ဝါဖြင့်၊
လက်ယာပျံချီ၊ ရွှေဘိုဆီကို၊ မထီလေးစား၊ ရှည်ထိပါးက၊ ဘုရား
ဘေးတော်၊ လောင်းမဟော်သို့၊ ကျူးကျော်ရွှေဉာဏ်၊ လွှင့်လိုက်
လှန်သည်၊ မြန်မြန်တည့်ဆုတ်ပြေး၊ တုန်ကြောက်စ”^၁ ပိုဒ်(၂၀)

^၁ တင်ဦး၊ ဦး။ ၁၉၆၁။ ၅၅။

ဟု ဖွဲ့ပြခဲ့သည်။ ခင်ဦးစားသည် လက်ရုံးစွမ်းရည် ထက်မြက်သောကြောင့် မိမိကိုယ် မိမိ မင်းစိတ်မင်းမာန် ဝင်နေပုံ၊ စစ်အင်္ဂါလေးပါး ပြည့်စုံပုံ၊ နတ်ဘီလူးများကဲ့သို့ ရဲစိတ်ရဲမာန်အပြည့်ဖြင့် ချီလာပုံကိုပြပြီးမှ အလောင်းမင်းတရား၏ တပ်များက လိုက်လံ နှိမ်နင်းခဲ့ပုံကို ပြသည်။ ရန်သူ၏အင်အားကြီးမားပုံကို ပြပြီးမှ အလောင်းမင်းတရား နိုင်ခဲ့ပုံကိုပြရာ အလောင်းမင်းတရား၏ စစ်ရေးစွမ်းရည်ထက်မြက်မှုနှင့် စီမံခန့်ခွဲမှု ကောင်းမွန်ပုံကို ပိုမိုပေါ်လွင်စေသည်။ ရန်သူများ၏ စိတ်ခံစားမှုနှင့် ကြောက်ရွံ့ ဆုတ်ပြေးပုံ မြင်ကွင်းကို-

“မြန်မြန်တည့်ဆုတ်ပြေး၊ တုန်ကြောက်စေ”

ဟူသော အဖွဲ့များဖြင့် မြင်သာအောင် ပြခဲ့သည်။

ရာမညတိုင်းမှ တလိုင်း၊ မွန်များသည် အင်းဝကို သိမ်းပိုက်ပြီးနောက် အင်အား အလုံးအရင်းဖြင့် ရွှေဘိုသို့လာရောက်တိုက်ရာ အလောင်းမင်းတရားသည် သူရဲကောင်း ကျွန်တော်ရင်း (၆၈)ယောက်နှင့်အတူ မြင်းရည်တပ်ဖွဲ့(၆၈)ဖွဲ့နှင့် ပြန်လည်နှိမ်နင်း အောင်မြင်ပုံကို-

“လက်ယုံလက်မြန်၊ စွမ်းသန်ကြီးအင်၊ ခြေလျင်ခြေကောင်း သောင်းတပ်သိန်းတပ်၊ ဆင်ကြပ်ဆင်လိုက်၊ ဆောင်ရိုက်အပ်စည်၊ မြင်းလည်းမြင်းရုံ၊ အောင်လံရွတ်ချွန်၊ တံခွန်စိုက်ဝင်၊ လေးနှင့် လုံဓား၊ ဆေးဝါးလုံလောက်၊ ပြောင်းမီးပေါက်တိ၊ အမြောက် ထောင်ရာ၊ ဗိုလ်ပါပည်းသီ၊ ခေါ်ဘဏီသေနင်၊ လုံးရင်းအင်ဖြင့်၊ ကောင်းကင်အုန်အုန်၊ မြဲမှုန့်ထောင်းထောင်း၊ ပဲ့တင်ခြောင်းလျက်၊ မြေစောင်းလှမျှ၊ နိုင်နေကျဟု၊ ကြိမ်းပဟစ်ဆို၊ မြို့ရွှေဘိုကို၊ ဗိုလ်သင်္ချေတပ်၊ ရာထောင်ထပ်၍၊ မလပ်ဝန်းခြုံ၊ ပျားနယ် အံ့သော်”^၁ ပိုဒ်(၂၂)

“ကိုယ်ယုံရဲဘော်၊ မျိုးတော်ကျွန်စစ်၊ ခြောက်ကျိပ်ရှစ်နှင့်၊ ဘိုးချစ် ရှင်ဘ၊ တခဏတိ၊ သူရာတပ်ကို၊ သိကြားမြို့သို့၊ ခဲငြိုမငြင်၊ တိုက်လိုက်နှင့်က၊ မရှင်ကောင်သေ၊ အသင်္ချေတိ”^၂ ပိုဒ်(၂၂)

ဟူ၍ ဖွဲ့ပြခဲ့သည်။

^၁ တင်ဦး၊ ဦး။ ၁၉၆၁။ ၅၆။

^၂ တင်ဦး၊ ဦး။ ၁၉၆၁။ ၅၆။

ရန်သူအင်အားကြီးမားပုံ၊ မြို့ကိုဝိုင်းပုံကို ‘ပျားအုံ’ ကဲ့သို့ မြင်သာသော ဥပမာဖြင့် နှိုင်းပြခဲ့သည်။ အလောင်းမင်းတရားက မွန်တို့ကိုနိုင်ခဲ့ပုံကို သိကြားမင်းက အသူရာတပ်ကို နိုင်ပုံဖြင့် သိမြင်လွယ်သော ဥပမာဖြင့် ခိုင်းနှိုင်းခဲ့သည်။ အင်အား ကြီးမားသောရန်သူကို ရဲရဲဝံ့ဝံ့ ပြန်လှန်တိုက်ခိုက်နိုင်သော အလောင်းမင်းတရား၏ စစ်ရေးစွမ်းရည်ထက်မြက်မှုကို တွေ့မြင်နိုင်သည်။

အလောင်းမင်းတရားသည် ရွှေဘိုသို့ ဝန်းရံတိုက်ခိုက်လာသော မွန်တပ်မှ အဲကံကောင်းနှင့် ဒေါဗညားတပ်ကို နိုင်ပုံ၊ ခင်ဦးစား၊ ကျွန်းတောစားနှင့် ဒေါစွယ်ရတို့ ချီတက်တိုက်ခိုက်မှုကိုလည်း အောင်မြင်ခဲ့ပုံကို-

“ဒေါဗညားနှင့်၊ သေပါးနီးတောင်၊ အဲကန်ကောင်းတို့ ရွာမြောင် ဝန်းခွင်၊ ရောက်ပြန်တင်က၊ ခုံမင်စစ်ထိုး၊ ရဲစွမ်းကိုးသည်၊ ရှင့်ဘိုးဘုန်းခေါင်၊ နောင်တော်နောင်တို့ ထိန်အောင်အဲခံ၊ သိန္နော ပျံနှင့်၊ မြဲမြံသုတပ်၊ လွန်စည်းကြပ်လည်း၊ ရွပ်ရွပ်ချင်းနင်း၊ ခဏ ချင်းတိ၊ ဘော်သင်းညီနောင်၊ ပွဲဦးအောင်၏”^၁ ပိုဒ်(၂၃)

“စိန်တောင်စိတ်တင်၊ သေသူရှင်သို့၊ မြောက်ခင်ဦးစား၊ ကျွန်းတော် သားနှင့်၊ သုံးပါးပေါင်းကြ၊ ဒေါစွယ်ရတို့၊ များလှတပ်ရန်၊ ချီလှာ ပြန်လည်း၊ လျင်မြန်ဘေးတော်၊ ကျန်ရဲဘော်နှင့်၊ လူပေါ်မသား၊ နင်ဘက်လားဟု၊ လှံသွားချီဝင့်၊ မိန့်ကာလွှင့်၍”^၂ ပိုဒ်(၂၃)

ဟု ရေးဖွဲ့ခဲ့ပါသည်။ ရွပ်ရွပ်ချွံချွံတိုက်နိုင်သော အလောင်းမင်းတရား၏ စစ်ရေး စွမ်းရည်ထက်မြက်မှုကို တွေ့နိုင်သည်။

အင်အားအလုံးအရင်းနှင့် တည်တောအရပ်၌ တပ်တည်ပြီး မုဆိုးဖိုကိုရအောင် တိုက်မည်ဟု ချီတက်လာသော ဗညားလဝွန်းအိန်တို့အား နှိမ်နင်းခဲ့ပုံကို-

“ဗိုလ်လှေးသိန်းစင်၊ များထောင်အင်နှင့်၊ နောက်ခွင်တကြော၊ ရပ်တည်တောတွင်၊ ကျော်စောပြင်းရှိန်၊ လဝွန်းအိန်လည်း၊ ထိန်ထိန်လျှံလူ၊ ငတွင်ပူစိမ့်၊ အယူမယည်၊ ဗညားကျည်နှင့်၊ တွဲရှည်ကြံစည်၊ တပ်ကြီးတည်လျက်၊ လေပြည်မကွန်၊ လင်းယည် တန့်သို့၊ အလန့်မာန်နှင့်၊ ရပ်ခံလင့်သော်၊ အရှင့်ဘိုးတော်၊ ပြောင်ဥပေါ်ထက်၊ ဇေယော်မင်္ဂလာ၊ စကြာလန်းပွင့်၊ ရွှေချမ်း

^၁ တင်ဦး၊ ဦး။ ၁၉၆၁။ ၅၆။

^၂ တင်ဦး၊ ဦး။ ၁၉၆၁။ ၅၆။

ဖွင့်က၊ လွတ်ခွင့်မဆိုင်း၊ မိမွေးတိုင်းတည့်၊ မြင်ရိုင်းကိုယ်နှင့်၊
သေကျေလွင့်၍”^၁ ပိုဒ်(၂၄)

ဟု ရေးဖွဲ့ပြခဲ့သည်။ ရန်သူများသည် အလောင်းမင်းတရားတပ်၏ တိုက်ခိုက်မှုကို မခံနိုင်ဘဲ အသက်လုပြေးရပုံကို ထင်ရှားမြင်သာအောင် ရေးဖွဲ့ပြခဲ့သည်။ တိုက်ခိုက်မှု စွမ်းရည်၊ စီမံခန့်ခွဲမှုစွမ်းရည် မြင့်မားသော အလောင်းမင်းတရား၏ စစ်ရေးဆောင်ရွက်ချက် ဖြစ်သည်။

အလောင်းမင်းတရားသည် ပြည်တွင်းမှ အင်အားစုစည်းချိန်တွင် ပြည်ပမှ ပေါ်ပေါက်လာသော ရန်သူများကိုလည်း အလွယ်တကူ ဖယ်ရှားနိုင်ခဲ့သည်။ တရုတ်ပြည်မှ ဦးတည်မင်း၏စစ်တပ်ကြီးကို အလောင်းမင်းတရား၏ ရဲစွမ်းသတ္တိဖြင့် ဖြိုဖျက်နိုင်ခဲ့သည်။ ရေမြေတောတောင်အနှံ့ ကျော်စောပြီး ဦးတည်မင်းဟု ကြားလိုက် သည်နှင့် တစ်ရာသောမင်းတို့ ကြောက်ရွံ့ကြသည့် စစ်တပ်ကြီးသည် အလောင်းမင်း တရား၏ ရဲစွမ်းသတ္တိနှင့်ဘုန်းတော်ကို ရင်မဆိုင်ရဲဘဲ ပြန်သွားရပုံကို-

“ပဲ့တင်ထစ်ချုန်း၊ မိုးသို့မှုန်းသည်၊ တောင်ကုန်းရေကြည်း၊
ယိုင်ညွတ်လည်မျှ၊ ကျော်သည်းဘုန်းတင်၊ ဦးတည်မင်းဟု၊
နားတွင်ကြားက၊ မင်းတစ်ရာတို့၊ လိပ်ပြာတုန်ယင်၊ ကြောက်ရည်
ဝင်သည်၊ စိန်ခွင်စိုးယူ၊ သို့သည်သူက၊ လက်ဝဲလက်ယာ၊ ယူဇနာ
သုံးတွေ၊ ရှေ့နေနောက်ထပ်၊ လူချင်းကျပ်နှင့်၊ ရှစ်ရပ်မျက်နှာ၊
လုပ်ကြံလှာလည်း၊ ဘာသာပြန်နစ်၊ ရယ်ဘွယ်ဖြစ်၏”^၂ ပိုဒ်(၂၆)

ဟု ရေးဖွဲ့ပြခဲ့သည်။ ပြည်ပကျူးကျော်စစ်ကို ဖြိုဖျက်နိုင်သော အလောင်းမင်းတရား၏ ရဲစွမ်းသတ္တိနှင့်ဘုန်းတော်ကို မင်းသားလေးသိရှိပြီး ဇာတိမာန်စိတ် ဖြစ်ပေါ်စေသည်။

ကွေ့ဂုဏ္ဏအိန်သည် ငစဉ်ကူးမြို့ကျေးရွာပတ်လည်ရှိ မြန်မာမြို့ရွာများကို ဖျက်ဆီးကာ တောင်သုံးလုံးအရပ်၌ တစ်ထီးတစ်နန်း နေသည်။ အလောင်းမင်း တရားသည် သားကြီး နောင်တော်ကြီး၊ သားလတ် ဆင်ဖြူရှင်၊ သားငယ် ဘိုးတော်ဘုရား တို့ကို သွားရောက်နှိမ်နင်းစေသည်။ ကွေ့ဂုဏ္ဏအိန်လည်း မြန်မာတပ်ကို မခုခံနိုင်ဘဲ လက်နက်လူသူအများ မြန်မာတို့ ရခဲ့သည်။ ဤသည်ကို-

“နှုတ်နန်းဝရဇိန်၊ ဂုဏ္ဏအိန်လည်း၊ စိန်တစ်လုံးယောင်၊ အုတ်ဖို
တောင်ဆက်၊ နန်းဆောင်ရာနင်း၊ ကွေ့တသင်းနှင့် မင်းတသီးမှု၊

^၁ တင်ဦး၊ ဦး။ ၁၉၆၁။ ၅၇။

^၂ တင်ဦး၊ ဦး။ ၁၉၆၁။ ၅၇။

ပြသည့်ပူက၊ ကျိုက်ဆူရေကြည်း၊ တော်ရိုက်လည်းအောင်၊
ခမည်းတော်က၊ လောကဥက္ကဋ္ဌ၊ နောင်လတ်နောင်ကြီး၊ ဘုန်းမီး
လျှံပြောင်၊ တောက်လောင်တေဇော်၊ မင်းသုံးဘော်ကို၊ ဘေးတော်
ရန်လှန့်၊ ချီလေခန့်သော်၊ မတန့်စခန်း၊ ချီသိမ်းမြန်း၍၊ သုံးပန်း
မြားမြောင်၊ လက်ဆောင်လက်နက်၊ ရှေ့တော်ဆက်၏”^၁ ပိုဒ်(၂၇)

ဟု ဧချင်း၌ ရေးဖွဲ့ပြခဲ့သည်။ အလောင်းမင်းတရားသည် ကိုယ်တိုင်လက်ရုံးစွမ်းအား
ပြည့်စုံရုံမက သားတော်၊ ရဲမက်တော်များ၏ လက်ရုံးအားကိုပါ ပိုင်ဆိုင်ထားသူ
ဖြစ်သည်။ စည်ရုံးရေးစွမ်းရည် ထက်မြက်ပြီး စီမံခန့်ခွဲမှုကောင်းမွန်သူ ဖြစ်သည်။
အလောင်းမင်းတရားသည် အင်းဝမှာခြေကုပ်ယူကာ မွန်စစ်သူကြီး ငွေခွန်ဝန်နှင့်
ဒေါဗညားတပ်များကို နှိမ်နင်းပြီး အင်းဝကို ပြန်လည်သိမ်းယူနိုင်ရန် သားတော်
ဆင်ဖြူရှင်(သတိုးမင်းစော)ကို စေလွှတ်ခဲ့သည်။ ဆင်ဖြူရှင်မင်းသည် နှိမ်နင်းနိုင်
ခဲ့သည်။ ဤသည်ကို-

“နှောင့်ယှက်ဆိုးဂြိုဟ်၊ ကိုယ်ရှင်ကိုယ်ကို၊ မလိုပူဆာ၊ ပျက်ကြောင်း
ရှာသည်၊ တိုင်းရာမည၊ မင်းကခန့်ရန်၊ ငွေခွန်ဝန်နှင့်
မွန်တစ်မြို့စား၊ ဒေါဗညားတို့၊ တောင်ငါးမြစ်ယံ၊ မြို့မင်းခံဝယ်၊
ရပ်ခံကြားသော်၊ ဘေးစောကျော်လည်း၊ ဘိုးတော်ဘုန်းမောက်၊
နောင်ကြီးအောက်ကို၊ တန့်ထောက်မတင်း၊ စေလိုက်လျှင်းက၊
နတ်မြင်းဝေလာ၊ အဿဇာနှင့်၊ ကြေညာတုန်ရိုက်၊ ယောက်ချင်း
တိုက်သည်၊ နိုင်လိုက်တည့် ထွက်ပြေး၊ မြန်မနေး”^၂ ပိုဒ်(၂၇)

ဟု ရေးဖွဲ့ပြခဲ့သည်။ အလောင်းမင်းတရား၏ ဘုန်းကံကြီးမားမှု၊ တိုက်ရည်ခိုက်ရည်
မြင့်မားမှုကြောင့် အင်အားကြီးသော မွန်တို့သည် အင်းဝ၌ မရခံနိုင်ဘဲ ဆုတ်ခွာ
ထွက်ပြေးခဲ့ရသည်။ ဤဧချင်း၌ အလောင်းမင်းတရားသည် ကွေ့ဂုဏ္ဏအိန်ကို နှိမ်နင်းပုံ၊
အင်းဝကို အောင်မြင်ပုံများကို ထည့်သွင်းပြဆိုထားသော်လည်း တွင်းသင်းမင်းကြီး
ရေးဖွဲ့သော ကျက်သရေညွန့်ဖူးချီဧချင်းတွင် ရေးဖွဲ့မှု မရှိပေ။ အလောင်းမင်းတရား၏
ထင်ရှားသော တိုက်ပွဲများကို စာဆိုဦးတိုး ဖော်ပြရာ၌ အရင်ရေးသည်ဟု ယူဆရသော
တွင်းသင်းမင်းကြီး၏ ဧချင်း၌ မပါသော တိုက်ပွဲများကို ဖြည့်စွက်ပြီး၊ မင်းသားလေး၏
ဘေးတော် အလောင်းမင်းတရား၏ စစ်ရေးစွမ်းဆောင်ချက်များ၊ စည်းရုံးရေး
ဆောင်ရွက်ချက်များ၊ ဘုန်းတော်များ ပိုမိုပေါ်လွင်စေရန် ရေးဖွဲ့ထားသည်ကို တွေ့ရသည်။

^၁ တင်ဦး၊ ဦး။ ၁၉၆၁။ ၅၈။

^၂ တင်ဦး၊ ဦး။ ၁၉၆၁။ ၅၈။

ဤသို့ ရေးဖွဲ့ခြင်းမှာ ဘေးတော်၏ အောင်မြင်မှုများကို မင်းသားလေး သိမြင်အားကျ အတုယူပြီး၊ ဂုဏ်ယူတတ်စေရန် ဖြစ်သည်။ အလောင်းမင်းတရား ရတနာသိင်္ဃံ ကုန်းဘောင်ပြည်သို့ ရောက်သောအခါ ပိုနိမ့်ပိုမြင့်အရပ်မှ မင်းကြီးရဲထင်၊ မွန်အမှုထမ်းကောင်း ရဲခေါင်စံကျော် ဘားရားကြီးတို့ ဝင်ရောက်ခိုဝင်လာသည်။ ရာဇဓိရာဇ်လည်း အသက်ဘေးမှ လွတ်မြောက်ရန်အတွက် ခိုလှုံလာကြောင်းကို-

“ပိုနိမ့်ပိုမြင့်၊ မြစ်နှင့်တောင်စပ်၊ ပုန်းကွယ်ရပ်က တုပ်ပျက်ထံနီး၊
ဖားရားကြီးနှင့်၊ တစ်သီးတစ်ခြား၊ ကိုယ်လွတ်ယားသည်၊
ဗညားဓမ္မရာဇ၊ ခိုဝင်လှာသော်၊ ရာဇဓိရာဇ်၊ စိတ်လက်ညစ်၍၊
မချစ်ကိုယ်သက်၊ ဆင်မြင်းဆက်ပြီး၊ ကွပ်မျက်လွတ်ကြောင်း၊
သနားတောင်း၏”^၁ (ပိုဒ်-၃၀)

ဟု ရေးဖွဲ့ပြခဲ့သည်။

ထို့ပြင် ယော၊ ထီးလင်း၊ တောင်တွင်းစားတို့ သစ္စာခံပုံ၊ ပင်မဲ့ထီးမြို့မှ လက်ဝဲသီဟကျော်ထင်နှင့် မြို့ရွာသူကြီး အမှုထမ်းတို့ သစ္စာခံပုံကို-

“သူကောင်းရဲယောင်၊ ကြက်နှယ်စောင်လည်း၊ မြောင်ချောင်တသင်း၊
ယောထီးလင်းနှင့်၊ တောင်တွင်းချောင်းစား၊ ငါပင်ကားဟု၊
ထောင်ထားဖောက်ပြန်၊ ကျင့်ယုတ်တန်သည်၊ ငကျန်ဟူပြီ၊
စော်ဘွားညီလည်း၊ သစ်နီစေ့လျက်၊ သိန်းတန်မျက်ကို၊ ဖက်လက်
မညွတ်၊ စိတ်မာဆတ်၍၊ သေနတ်ဝန်မင်း၊ ချိုးဖွဲနင်းက၊
ချက်ခြင်းအောင်မြင်၊ သံပန်းဖျင်၏၊ သည်ပြင်တသီး၊ ပင်မဲ့ထီးနှင့်
စိုးကြီးထောင်သင်း၊ မင်းရွာမင်းတို့၊ ချင်းချင်းတိုက်လံ၊ မင်းဖြစ်
ကြံလည်း၊ ဘုန်းတော်ကံအား၊ မင်းရွာစားလျှင်၊ ထံပါးခိုမှီ”^၂ (ပိုဒ်(၃၃)

ဟုရေးဖွဲ့ပြခဲ့သည်။ အလောင်းမင်းတရားသည် ပြည်တွင်းဒေသအသီးသီးကို မိမိ လက်အောက် ရောက်ရှိပြီး၊ စည်းလုံးညီညွတ်စွာ နေထိုင်နိုင်ရန် ဆောင်ရွက်ခဲ့သည်။

အလောင်းမင်းတရား၏ စည်းရုံးရေးစွမ်းအင် ထက်မြက်ပုံကို တွေ့ရသည်။ အလောင်းမင်းတရားသည် နိုင်ငံတော် စည်းလုံးညီညွတ်ရေးအတွက် အကွဲကွဲ အပြားပြားဖြစ်နေသော မြန်မာနိုင်ငံကို စုစည်းရာ၌ မွန်များကို သိမ်းသွင်းခဲ့သည်။ အင်းဝကို ချီတက်လာသော မွန်တပ်ကြီးကို နှိမ်နင်းရာ၌ အလောင်းမင်းတရား၏

^၁ တင်ဦး၊ ဦး။ ၁၉၆၁။ ၅၉။

^၂ တင်ဦး၊ ဦး။ ၁၉၆၁။ ၅၉။

ရဲစွမ်းသတ္တိရှိမှု၊ စီမံခန့်ခွဲမှုကောင်းမွန်ခြင်းတို့ကြောင့် ဂဠုန်မင်း၏ တောင်ပံခတ်သံကို ကြားရုံဖြင့် နဂါးမင်းထွက်ပြေးရသကဲ့သို့ မွန်တို့သည် ဓား၊ လှံ၊ သေနတ်ကိုပင် မယူနိုင်ဘဲ အသက်လုကာ ထွက်ပြေးရပုံကို-

“တလိုင်းသူပုန်၊ ကြည်းရေကုန်တိ၊ ဂဠုန်တောင်ဟုန်း၊ နဂါးပုန်းသို့၊
ပျက်ပြုန်းကြောက်အေး၊ သက်လွတ်ပြေးသော်”^၁ ပိုဒ်(၃၃)

ဟု ရေးဖွဲ့ပြခဲ့သည်။ ဂဠုန်သည် နဂါးကို အမြဲနိုင်ပြီး နဂါးက ဂဠုန်ကို ကြောက်ရွံ့ရသော ဥပမာဖြင့် မွန်တို့ အလောင်းဘုရားကို ကြောက်ရွံ့ပြီး၊ အသက်လုကာ ထွက်ပြေးရပုံကို ထင်ရှားအောင် ပြဆိုထားသည်။ လက်ရုံးစွမ်းအားဖြင့် နိုင်ငံတော်ငြိမ်းချမ်းအောင် စည်းရုံးဆောင်ရွက်နိုင်သော အလောင်းမင်းတရား၏ ဘုန်းတော်ကို တွေ့မြင်ပြီး အားကျဂုဏ်ယူစိတ် ဖြစ်ပေါ်စေသည်။

စစ်ရေးစွမ်းရည်ထက်မြက်သော အလောင်းမင်းတရား၏ ဘုန်းတော်ကို မခံနိုင်၍ ရှမ်းမင်းစော်ဘွားများ လက်ဆောင်ပစ္စည်းဆက်သကာ ခိုဝင်လာပုံကို-

“ပဒေသရာဇ်၊ ဖြစ်သည်သီးခြား၊ ရှမ်းမင်းများလည်း၊ ရင်သား
သမီး၊ ဆင်ကြီးမြင်းကောင်း၊ လုံးလျောင်းလက်နက်၊ လျင်ကြောင်း
ဆက်၍၊ ရွှေစက်ကျိုးနွံ၊ ကျွန်တော်ခံ၍”^၂ ပိုဒ်(၃၄)

ဟူ၍ ရေးဖွဲ့ပြခဲ့သည်။ ‘ရင်သားသမီး’၊ ‘ဆင်ကြီးမြင်းခေါင်း’၊ ‘လုံးလျောင်းလက်နက်’ ဆိုသော အသုံးများက တန်ဖိုးထားရသောအရာများကို ဆက်သကြရကြောင်း ထင်ရှားစေသည်။ ထိုနည်းဖြင့် အလောင်းမင်းတရားအပေါ် ရှမ်းစော်ဘွားတို့ ရွံ့ကြောက်ရပုံ ထင်ရှားစေသည်။ ‘ရွှေစက်ကျိုးနွံ’ ‘ကျွန်တော်ခံ၍’ ဟူသော စကားသုံးများကလည်း အလောင်းဘုရားအပေါ် ကြောက်ရွံ့ရုံသေကြရပုံကို ဖော်ပြနိုင်သည်။ အလောင်းမင်းတရားကို ကသည်းစော်ဘွားတို့က သမီးတော်များ ဆက်သသည်။ မိုးညှင်း၊ မိုးကောင်း၊ ကလေး၊ ခန္တီးဒေသရှိ စော်ဘွားများကလည်း သစ္စာခံသည်ကို-

“ဗန်းမော်စော်ဘွား၊ ဘုန်းတော်အားကြောင့်၊ ပြာထွားမွတ်ညက်၊
သမီးဆက်သော်၊ ရွှေကြာရင်၊ မိုးညှင်းမိုးကောင်း၊ မိုင်းညောင်
ကလေး၊ ကချင်ပီနီး၊ မှန်းရက်ချိန်းသို့၊ စောင့်ထိန်းကျွန်ဆက်၊
သစ္စာရွက်”^၃ ပိုဒ်(၂၉)

^၁ တင်ဦး၊ ဦး။ ၁၉၆၁။ ၆၀။

^၂ တင်ဦး၊ ဦး။ ၁၉၆၁။ ၆၁။

^၃ တင်ဦး၊ ဦး။ ၁၉၆၁။ ၅၉။

“ကသည်းကလည်း၊ စော်ဘွားသိပ်ပြာ၊ လန့်ရင်းပါ၊ သစ္စာခံရွက်၊
ရင်သွေးဆက်သည်”^၁ ပိုဒ် (၃၀)

ဟု ရေးဖွဲ့ထားသည်။ အလောင်းမင်းတရား၏ ဘုန်းတော်ကို ကြောက်ရွံ့ပြီး သစ္စာခံ ကြသောသူများ၏ စိတ်ခံစားမှုပြင်းထန်ပုံ၊ ကိုယ်ရောစိတ်ပါ ကြောက်ရွံ့တုန်လှုပ် နေကြပုံကို ‘လန့်ဖျပ်ရောင်စင်’ ဟူသော အဖွဲ့ဖြင့် ပြခဲ့သည်။

ထို့ပြင် အလောင်းမင်းတရား၏ သစ္စာခံကြသည်ကို ‘သစ္စာရွက်’ ဟူသော အဖွဲ့ဖြင့်ပြကာ စိတ်ထဲနှလုံးသားထဲမှ လိုလိုလားလား သစ္စာခံကြပုံကို မြင်ယောင် လာအောင် ဖွဲ့ပြထားသည်။ ကသည်းစော်ဘွားက မြန်မာမင်း အလောင်းမင်းတရားအား ကြောက်ရွံ့ပုံကို ‘စော်ဘွားလိပ်ပြာ၊ လန့်ရင်းပါ’ ဟု ဖွဲ့ပြခဲ့သည်။

စော်ဘွားများ၏ အလောင်းမင်းတရားအပေါ် ကြောက်ရွံ့မှု ပြင်းထန်ပုံကို ဖော်ပြရင်း၊ အလောင်းမင်းတရား၏ ဘုန်းတန်ခိုးကြီးပုံကို ပိုမိုပေါ်လွင်စေသည်။ လက်အောက်ခံဒေသများကို စည်းရုံးသိမ်းသွင်းနိုင်ပြီး၊ ပြည်တွင်းပြည်ပ ဩဇာအာဏာ ဖြန့်ကျက်နိုင်သော အလောင်းမင်းတရား၏ ဘုန်းတန်ခိုးကြီးမားပုံကို သိမြင်ပြီး မင်းသားလေးနှင့် ဧချင်းကြားနာဖတ်ရှုခံရသူအပေါင်း အားကျဂုဏ်ယူစိတ် ဖြစ်ပေါ် စေသည်။

အလောင်းမင်းတရားသည် မွန်တို့ အခိုင်အမာပြုနန်းစိုက်ရာ ဒဂုံကိုသိမ်းယူပြီး ရန်ကုန်ဟု သမုတ်ခဲ့ပုံကို စာဆိုက ဧချင်းတွင်-

“တပ်ကြီးတည်၍၊ ပတ်လည်ရွာကျေး၊ ဗိုလ်လှေးခပင်း၊ သိမ်းယူ
သွင်းပြီး၊ မတင်းရန်မှုန်၊ ရန်စကုန်ဟု၊ ရန်ကုန်အောင်ခန်း၊
သမုတ်မှန်းရှင့်”^၂ ပိုဒ်(၃၇)

ဟု ရေးဖွဲ့ပြသည့် အင်အားတောင့်တင်းပြီး အချက်အချာကျသော မွန်တို့ဒေသ ဒဂုံထိ သိမ်းယူနိုင်သော အလောင်းမင်းတရား၏ စွမ်းဆောင်မှုကို သိမြင်ပြီး အားကျ ဂုဏ်ယူစိတ် ဖြစ်ပေါ်စေသည်။

ဟံသာဝတီမှ မွန်မင်း လက်နက်ချသော်လည်း မွန်အမတ်များ၏ ပုန်ကန်မှုကြောင့် လက်ရုံးစွမ်းရည်အပြည့်ဖြင့် တိုက်ခိုက်ခဲ့ရပုံကို တွင်းသင်းမင်းကြီး၏ ကျက်သရေ ညွှန်းဖူးချီဧချင်းတွင်-

^၁ တင်ဦး၊ ဦး။ ၁၉၆၁။ ၅၉။

^၂ တင်ဦး၊ ဦး။ ၁၉၆၁။ ၆၂။

“ကြည်းပြင်ရေစစ်၊ အဆစ်ဆစ်ကို၊ ချင်းလှစ်ဘောက်ကာ၊
လက်ရောက်ပါဖြင့်၊ စကြာတော်ဟုန်၊ ရိုက်ရိုက်တုန်မျှ၊ ဒဂုန်
သန်လျင်၊ အောင်မြင်ရေးချက်၊ ဗိုလ်ရဲမက်တို့၊ ရဲခက်မာန်ရှု၊
နတ်ဘီလူးသို့၊ စစ်ဦးစီးဝါး၊ ပကိုးဓားနှင့်၊ မယားသားမြေး၊
မင်းသွေးမင်းမြစ်၊ စိစစ်မကြွင်း၊ ဆင်မြင်းကုန်စင်၊ သိမ်းယူ
ငင်သည်” ပိုဒ်(၁၅)

ဟု အသေးစိတ် ရေးဖွဲ့ပြသည်။ စာဆိုဦးတိုးကမူ ဤအပိုင်းကို ထည့်သွင်းစပ်ဆိုခြင်း
မပြုခဲ့ပေ။ တွင်းသင်းမင်းကြီး၏ ကျက်သရေညွန့်ဖူးချီဇာတ်မှာ စပ်ဆိုထားပြီးဖြစ်၍
တစ်ကြောင်း၊ ပဲခူးမင်း အညံ့ခံပြီးမှ မွန်အမတ် ပုန်ကန်မှုဖြစ်ခြင်းကြောင့်တစ်ကြောင်း
စာဆို မထည့်ခဲ့ဟန်တူသည်။

အလောင်းမင်းတရားသည် ဧချင်းအဖွဲ့ခံမင်းသား၏ ဘေးတော်ဖြစ်ခြင်း၊
မင်းသား၏ မျိုးနွယ်ဖြစ်သော ကုန်းဘောင်ဆက် ထူထောင်သူဖြစ်ခြင်းတို့ကြောင့်
ဧချင်း၌ အလောင်းမင်းတရား၏ ပြည်တွင်းပြည်ပ စစ်ရေးအောင်မြင်မှုများကို
အသေးစိတ် ပြဆိုထားသည်။ စာဆိုသည် မိမိအရှင်သခင်၏ သားတော်ဖြစ်သော
ဧချင်းအဖွဲ့ခံမင်းသားကို အားကျအတုယူစေလိုသော၊ မင်းကောင်းမင်းမြတ် ဖြစ်စေ
လိုသော စေတနာဖြင့် ရေးဖွဲ့ဟန်တူသည်။ စာဆိုသည် အိမ်ရှေ့မင်း၏ ကျေးဇူးကို
သိပြီး၊ အိမ်ရှေ့မင်းသားကို ထူးချွန်ထက်မြက်သော မင်းကောင်းမင်းမြတ်တစ်ပါး
ဖြစ်စေရန် ဧချင်းဖြင့် သိမ်းသွင်းစည်းရုံးထားခြင်း ဖြစ်သည်။

အလောင်းမင်းတရား၏ ဘုန်းတော်ကို ကြောက်ရွံ့၍ ထားဝယ်၊ လင်းဇင်း၊
တနင်္သာရီနှင့် မာလာယုကျွန်းရှိ မင်းအပေါင်းတို့ သမီးကညာ၊ မြင်း၊ ဆင်၊ ရွှေ၊ ငွေ၊
အထည် ဆက်သကာ အသက်ပေး၍ သစ္စာခံကြသည်ကို-

“ဌာနပြောကျယ်၊ ထားဝယ် လင်းဇင်း၊ တနင်္သာရီ၊ ရေသီတာလည်း၊
အစည်မာလကာ၊ မလ္လာယုကျွန်း၊ ဖြူဝန်းရိပ်ကျင်း၊ ထီးဆောင်းမင်းတို့၊
သည်းတွင်းတုန်နုနု၊ ကြားကလန်၍၊ စင်သန့်ပြစ်ကွာ၊ ကညာ
မြင်းဆင်၊ ရွှေဖျင်မှိုင်းလုံး၊ ဘိုးကျုံးပြောက်ထိုး၊ ထည်မျိုး
အုပ်ပေါင်း၊ ရွှေချောင်းငွေလျက်၊ ကိုယ်စီဆက်၍၊ အသက်အပ်နှံ၊
ကျွန်ချည်းခံမှ”^၂ ပိုဒ်(၄၁)

^၁ တင်ဦး၊ ဦး။ ၁၉၆၁။ ၂၆။

^၂ တင်ဦး၊ ဦး။ ၁၉၆၁။ ၆၄။

ဟု ရေးဖွဲ့ပြခဲ့သည်။ အလောင်းမင်းတရား၏ ပြည်တွင်းပြည်ပ ဩဇာဖြန့်ကျက် နိုင်ပုံကို တွေ့မြင်ပြီး အားကျရုဏ်ယူစိတ် ဖြစ်ပေါ်စေသည်။

အလောင်းမင်းတရားသည် မတည်ငြိမ်သော ကသည်းဒေသကို သိမ်းသွင်း စည်းရုံးရန် စစ်ချီခဲ့သည်။ စစ်လမ်းခရီးကြမ်းတမ်းသော ကသည်းဒေသကို တိုက်ခိုက် သိမ်းယူနိုင်ပြီး ကသည်းစော်ဘွား ထွက်ပြေးသည်။ ကသည်းစော်ဘွား ထွက်ပြေးရာသို့ လိုက်တိုက်ရာ ကသည်းစော်ဘွားမောင်နှမနှင့်ဆွေမျိုးများ ရရှိခဲ့ပြီး ကသည်းဒေသသည် အလောင်းမင်းတရားလက်အောက်သို့ ရောက်ရှိခဲ့သည်။ ဤသည်ကို-

“တလျှောက်တိုင်းစည်၊ ကသည်းပြည်ကို၊ ရန်နှည်ရာသီ၊ ဘေးတော်
ချီရှင့်၊ မထီခန့်ညား၊ ဟုံးစော်ဘွားလည်း၊ ညက်ထွားပြာဝင်း၊
အောင်မောင်းအောင်စည်၊ သံရှည်ရင့်ကြွေး၊ သက်လှူပေးပြီး” ပိုဒ်(၄၂)

ဟူ၍ ရေးဖွဲ့ပြခဲ့သည်။ စာဆိုသည် စစ်ချီတက်ပုံ၊ စစ်လမ်းခရီး၊ တိုက်ခိုက်ပုံကို အသေးစိတ် မဖွဲ့ပါ။ တွင်းသင်းမင်းကြီး၏ ကျက်သရေညွန့်ဖူးချီဇချင်း၌ အသေးစိတ် ဖွဲ့ပြပြီးဖြစ်၍ မဖွဲ့ဖြစ်ပြီး အလောင်းမင်းတရားကိုယ်တိုင် ချီတက်တိုက်ခိုက်၍ သစ္စာခံ စေပြီး၊ သတ်မိန့်မှ လွတ်ပေးသည်ကိုသာ ရေးဖွဲ့သည်။ ခန္တီပါရမီနှင့် ပြည့်စုံသော အလောင်းမင်းတရား၏စိတ်ဓာတ်နှင့် နှလုံးရည်စွမ်းအားဖြင့် ပြည်တွင်းပြည်ပ စုစည်း နိုင်သော စွမ်းဆောင်ချက်များကို တွေ့မြင်ပြီး ချစ်ခင်အားကျရုဏ်ယူစိတ် ဖြစ်ပေါ် စေသည်။ ကသည်းဒေသ စစ်ချီပုံကို အလောင်းမင်းတရားအရေးတော်ပုံတွင်-

“ကွန်တော်အလွန်ပင်သာရွာမြောက်တွင် ကသည်းစော်ဘွား သားအလံ
စိန်ပန်မြင်းသုံးရာ၊ လေးကိုင်းသုံးထောင်ကျော်တို့နှင့် ခံနေသည်ကို
ညနေသုံးချက်တီးအချိန်တွင်တွေ့၍ တိုက်ကြလျှင် ကသည်းတို့
မြင်းငါးဆယ်၊ လူငါးရာခန့် သေလေသည်နှင့် နေမဝင်မီ တပ်ပျက်၍
ပြေးလေ၏။ မင်းကြီးနော်ရထာတို့လည်း သောင်သွပ်ကြောင်း
ချီလာသည့် မင်းခေါင်နော်ရထာတပ်သို့ ပေါင်းကြလေ၏။ မင်းခေါင်
နော်ရထာလည်း သောင်သွပ်ကသည်းဆင်ပျံတောင်သို့ ချီခဲ့ရ၏။
‘တက်စိန်ကြောင်းချီလေသည့် မင်းကျော်နော်ရထာတို့ တပ်မှာ
လူခုနစ်ရာကျော်မျှသာ ဖြစ်၍ အင်အားနည်းသေးသည်။ သူ့မြို့သူရွာ
သို့လည်း ရောက်ချေပြီး၊ စစ်ဦးကျိုးစရိမှလည်း စစ်သည် ရဲမက်တို့
ထမ်းအားတက်မည်။’ အမိန့်တော်ရှိ၍ ရွှေတောင်လက်ဝဲကျော်နှင့်

^၁ တင်ဦး၊ ဦး။ ၁၉၆၁။ ၆၄။

မြင်းတစ်ရာနှစ်ဆယ့်ရှစ်၊ သေနတ်ခုနစ်ရာ ထပ်ဖြည့်ချီပြန်ရစေ၏။ တက်စိန်အရပ်တွင် မြင်းတစ်ထောင်ကျော် လူငါးထောင်ကျော်နှင့် ကသည်းမက္ကလီခံနှင့်သည်ကိုတွေ့၍ တိုက်ကြလျှင် ကသည်းတို့ မခံနိုင်၍ သုံးကြောင်းသုံးသွယ်ကွဲ၍ ပြေးလေသည်ကို ထပ်လိုက်သည်။ မြင်းနှစ်ရာကျော် လူငါးရာခန့် သတ်လိုက်ရ၏။”^၁

“ကသည်းစော်ဘွားလည်း စစ်ပြိုင်လိုသောစိတ် ရှိသည်ဖြစ်၏။ မင်းကျော်အာကာဗလနော်ရထာကို ကုလားရွာမြောက်လယ်ပြင်တွင် တပ်ချ၍နေခိုက် ကသည်းစော်ဘွားညီ ခူပရာဇာ မြင်းတစ်ထောင်ကျော် လက်နက်ကိုင် လေးသောင်းခန့်နှင့် ဝန်းရံတိုက်ခိုက်လာသည်ကို ကသည်းတို့က အားကြီးလှသောကြောင့် ထွက်၍မတိုက်ဝံ့၊ တပ်တွင်း ကသာ ထိုးပစ်၍ရပ်ခံကြရ၏။ ယင်းသို့စဉ်တွင် ဘဝရှင်မင်းတရားကြီး တပ်တော်ဆိုက်လာ၍ သက္ကလပ်နီလွမ်း၊ ရဲကတင်သော ရတနာ ထွဋ်ခေါင် ဆင်တော်နှင့် ချွန်းဖွင့်၍ လွှတ်တော်မူသည်ကို မြင်လျှင် ဆင်စီး၊ မြင်းစီး၊ ခြေသည်သူရဲတို့ တစ်ယောက်မျှမနေခဲ့ ဆင်တော် ရှေ့ချည်း တက်ကြကုန်၏။ မင်းကျော်အာကာတို့လည်း တပ်တွင်းက တစ်ယောက်မကျန် ထွက်ကုန်ကြ၏။ ထိုသို့ မင်းဧကရာဇ်ကိုယ်တိုင် တိုက်သည်ဖြစ်၍ ခူပရာဇာလည်း မြင်းကသည့်ထမ်းစင်နှင့် အနောက်တောင်သို့ တက်ပြေးလေ၍ အဆီးအတားမရှိ ပျက်လေ၏။ သေသည်များ၏။ ကသည်းစော်ဘွားလည်း ကုလားရွာ တပ်ပျက်သည် ကြားလျှင် မြို့နှင့်ခံသော်လည်း မခံနိုင်ရာ အမှတ်ရှိ၍ သားမယား တို့ကိုယူ၍ အနောက်ချင်းတောင်သို့ တက်ပြေးလေ၏။”^၂

ဟု ပြဆိုထားသည်။ ကျက်သရေညွန့်ဖူးချီစုချင်းတွင် တွင်းသင်းမင်းကြီးက ခက်ခဲသော ဒေသများကို တိုက်နိုင်သော အလောင်းမင်းတရား၏ လက်ရုံးရည်ကို အသားပေး ဖွဲ့သည်။ ဦးတိုးကမူ အလောင်းမင်းတရား၏ နှလုံးရည်ကို အဓိကထား၍ ဖွဲ့သည်။

အလောင်းမင်းတရားသည် ယိုးဒယားဒေသအထိ စစ်မျက်နှာ ဖြန့်ကျက်နိုင် ခဲ့သည်။ အလောင်းမင်းတရားသည် အိမ်ရှေ့မင်းသား(နောင်တော်ကြီးမင်း)အား ကုန်းဘောင်ပြည်၌ မြို့စောင့်ထားကာ ယိုးဒယားသို့ ဆင်မြင်းအလုံးအရင်း၊ လက်နက်

^၁ လက်ဝဲနော်ရထာ၊ ၂၀၀၉၊ ၂၁၀။

^၂ လက်ဝဲနော်ရထာ၊ ၂၀၀၉၊ ၂၁၁-၂၁၂။

ကိရိယာ အပြည့်အစုံဖြင့် စစ်ချီတက်ခဲ့သည်။ ယိုးဒယားမင်းလည်း စစ်နည်းဗျူဟာ အစုံဖြင့် တိုက်ခိုက်သော်လည်း ရှုံးနိမ့်ခဲ့သည်။ ဤသည်ကို-

“ယိုးဒယားသို့၊ များသားလုံးရင်း၊ ဆင်မြင်းရဲမက်၊ လက်နက် ကိရိယာ၊ ဘယ်ညာဝန်းကျင်၊ အုတ်အင်သိမ့်သိမ့်၊ မြေနိမ့်ဘနန်း၊ ဘေးတော်မြန်းသော်၊ ရဲပန်းဆွတ်ခူး၊ နတ်စစ်မှူးသို့၊ ထူးထူး ကြိမ်းပ၊ သကဋဗျူဟာ၊ အဖြာဖြာနှင့်၊ ဒွါရာပြည့်ရှင်၊ ဘမ်းငင် စားနီး၊ ကြိုလင့်ဆီးလည်း၊ ခရီးစင်တိုက်၊ ဖြုန်းဖြုန်းတိုက်သည်။ တုန်ရိုက်တည့်ဆုတ်ပြေး အသည်းဆွေး” ပိုဒ်(၄၃)

ဟု ပြဆိုခဲ့သည်။ ယိုးဒယားမင်းလည်း ကြောက်ရွံ့ကာ ဆင်ကောင်း၊ မြင်းကောင်း၊ သမီးကညာ ဆက်သကာ သစ္စာခံသည်။ ဤသည်ကို-

“ဒွါရာဝတီ၊ သီရိနန်းရှင်၊ ကြောက်ငြင်တုန်စ၊ ဆုတ်ပြေးသည်နောက်၊ သာလျှောက်ပြေကြောင်း၊ မျူးမတ်ပေါင်းနှင့် ဗွေကောင်းကြန်မြတ်၊ ပတ်ယတ်စုံလင်၊ မြင်းဆင်ပဏ္ဏာ၊ ကညာဖြူသီး၊ ဆက်သပြီး၍”^၁ ပိုဒ်(၄၄)

ဟု ရေးဖွဲ့ပြသည်။ မင်းသားလေးနှင့် ဧချင်းဖတ်ရှုကြားနာသူတို့သည် ပြည်ပ ယိုးဒယားထိ စစ်ပွဲဆင်နွှဲကာ လက်ရုံးစွမ်းအားပြနိုင်သော အလောင်းမင်းတရား၏ စွမ်းဆောင်နိုင်မှုကို တွေ့မြင်ပြီး အားကျရုဏ်ယူစိတ်ဖြစ်ပေါ်စေသည်။

အလောင်းမင်းတရား၏ မြန်မာပြည်စည်းရုံးသိမ်းသွင်းသော တိုက်ပွဲများမှ တစ်ဆင့် အလောင်းမင်းတရားသည် ဝေဖန်ထောက်ဆနိုင်မှု၊ စီမံခန့်ခွဲနိုင်မှု ကောင်းမွန်ပြီး၊ ဉာဏ်ပညာပြည့်စုံကာ လုပ်ရည်ကိုင်ရည်ရှိသူအဖြစ် တွေ့မြင်နိုင်သည်။

ခေါင်းဆောင်ကောင်း၏နောက်မှာ လိုက်ပါရသော ထိုခေတ်ပြည်သူများ မှာလည်း အလောင်းမင်းတရားအပေါ် ယုံကြည်မှု၊ အားကိုးမှု၊ ချစ်ခင်မှုများ ပြည့်နှက် နေမည်ဖြစ်သည်။ အလောင်းမင်းတရား၏ ပြည်တွင်းပြည်ပ တိုက်ပွဲအောင်မြင်မှု၊ လက်ရုံးစွမ်းရည်နှင့် စစ်ရေးဆောင်ရွက်ချက်များကို ပြဆိုခဲ့သဖြင့် ဧချင်းအဖွဲ့ခံ မင်းသားလေးက ဘေးတော် အလောင်းမင်းတရားအား ရဲစွမ်းသတ္တိပြည့်ဝပြီး ဘုန်းတန်ခိုး ကြီးမားသော မင်းအဖြစ် သိမြင်ကာ အတုယူအားကျရုဏ်ယူနိုင်သည်။

စာဆိုနှစ်ဦးလုံးတွင် အလောင်းမင်းတရား၏ နိုင်ငံစည်းရုံးရေးတွင် အဓိက ကျသော စစ်ရေးဆောင်ရွက်ချက်များကို အဓိက ရေးဖွဲ့ကြသည်။

^၁ လက်ဝဲနော်ရထာ၊ ၂၀၀၉၊ ၆၅။

^၂ တင်ဦး၊ ဦး၊ ၁၉၆၁၊ ၆၅။

စာဆိုဦးတိုးက အကွဲကွဲအပြားပြားဖြစ်နေသော မြန်မာပြည်ကို စည်းရုံးသိမ်းသွင်းသော အလောင်းမင်းတရား၏ တိုက်ပွဲများကို ပြည့်ပြည့်စုံစုံ ရေးဖွဲ့သည်။ စာဆိုကိုယ်တိုင် အလောင်းမင်းတရားအပေါ် လေးစားကြည်ညိုပြီး မင်းသားလေးနှင့် ဧချင်းဖတ်ရှုကြားနာသူတို့ ဇာတိမာန်စိတ် ထက်သန်စေရန် ဧချင်းစာပေ၏ သဘောသဘာဝနှင့်အညီ ရေးဖွဲ့ခြင်း ဖြစ်နိုင်သည်။

ဦးတိုးသည် မင်းသားလေး၏ ဘိုးတော် နောင်တော်ကြီးမင်း၏ နိုင်ငံတော် စည်းရုံးသာယာရေးအတွက် ဆောင်ရွက်ခဲ့ပုံကို ဧချင်း၌ပြဆိုထားသည်။ နောင်တော်ကြီးမင်း နန်းတက်စာချိန် သက္ကရာဇ် ၁၁၂၂ တွင် အလောင်းမင်းတရား၏ ပြည်ထောင်ဖက် ကျေးကျွန်ကြီး၊ မင်းခေါင်နော်ရထာသည် အင်းဝကို အခိုင်အမာပြုကာ ပုန်ကန်သည်။ နောင်တော်ကြီးမင်းသည် မင်းခေါင်နော်ရထာကို နှိမ်နင်းကာ ဖခင်စုစည်းခဲ့သော မြန်မာနိုင်ငံကို ဆက်လက်စုစည်းနိုင်ခဲ့သည်။ ဤသည်ကို-

“မင်းလှခေါင်၊ ဘွဲ့လျှံပြောင်တွင်၊ မင်းခေါင်နော်ရထာ၊ ထပ်ဆင့်
ကာတိ၊ ရန်ညှာချိုးဓာတ်၊ ပြည်ချဲ့မတ်ဟု၊ လျောက်ပတ်ရည်ရွေး၊
မြို့ရွာပေးလျက်၊ မြတ်လေးကြည်ဖြူ၊ ချီးမြှောက်သူသည်၊ မင်းမူ
ကျင့်ပြန်၊ မှောင့်ပုန်ကန်က၊ လျင်မြန်မလင့်၊ ဖျောက်ဖျက်သင့်ဟု၊
ဘိုးရှင်နောင်ဦး၊ ကျွန်းလုံးမှူးလျှင်၊ ရွှင်မြူးချီသိမ်း၊ စစ်ပွဲ
ငြိမ်း၏” ပိုဒ်(၄၅)

ဟုရေးဖွဲ့ခဲ့သည်။ နောင်တော်ကြီးမင်း၏ လက်ရုံးစွမ်းအားပြည့်စုံမှု၊ စစ်ရေးထက်မြက်မှု၊ ဖခင်စုစည်းထူထောင်ခဲ့သော မြန်မာနိုင်ငံကို ဆက်လက်စည်းရုံးအောင် ဆောင်ရွက်နိုင်မှု စသော စည်းရုံးရေးဆောင်ရွက်ချက်များကို တွေ့ရပြီး မင်းသားလေး သိမြင် အားကျဂုဏ်ယူနိုင်စေရန် ဖြစ်သည်။

မင်းသားလေး၏ ဘိုးတော် ဆင်ဖြူရှင်မင်းသည် နိုင်ငံတော်စည်းရုံးရေးကို ဆောင်ရွက်နိုင်ခဲ့သော မင်းကောင်းမင်းမြတ်ဖြစ်ကြောင်း ဤဧချင်း၌ ပြဆိုထားသည်။ ဆင်ဖြူရှင်မင်းသည် ဇင်းမယ်၊ လင်းဇင်း၊ ယိုးဒယားဒေသများကို အောင်မြင်စွာ သိမ်းပိုက်နိုင်ခဲ့သည်။ ဤသည်ကို-

^၁ တင်ဦး၊ ဦး၊ ၁၉၆၁၊ ၆၅။

“မဖြောင့်သစ္စာ၊ ဒွါရာတိုင်းကား၊ ယိုးဒယားမင်း၊ ကျင့်ယွင်း
လျှင်လည်း၊ ရန်စည်းဖြေဖြတ်၊ နှစ်ယောက်မတ်ကို၊ လျှောက်ပတ်
သိမ်းယူ၊ စေတော်မူက၊ ရှေးတူကျိုးနွံ၊ သစ္စာခံရှင်”^၁ ပိုဒ်(၄၉)

ဟူ၍ ရေးဖွဲ့ပြခဲ့သည်။ ဘုရင့်နောင်လက်ထက်ကတည်းက မြန်မာသစ္စာခံဖြစ်ခဲ့သော
ယိုးဒယားဒေသသည် ဆင်ဖြူရှင်မင်းလက်ထက်မှာလည်း မြန်မာသစ္စာခံအဖြစ်
သိမ်းပိုက်နိုင်ခဲ့ပုံကို ပြဆိုခဲ့သည်။ မင်းသားလေးသည် ဘိုးတော် ဆင်ဖြူရှင်မင်း၏
အောင်မြင်မှုကို သိရှိပြီး အားကျဂုဏ်ယူစိတ် ဖြစ်ပေါ်စေသည်။

စာဆိုသည် မင်းသားလေး၏ ဘိုးတော် ဘိုးတော်ဘုရား(ဗဒုံမင်း)နှင့်
ခမည်းတော် ရွှေတောင်မင်းသား(အိမ်ရှေ့မင်းသား)တို့၏ တိုက်ပွဲအောင်ပွဲများကိုလည်း
ဇာတိမာန်တက်ကြွဖွယ် ထည့်သွင်းစပ်ဆိုထားသည်။ ဤသည်ကို-

“ကမ်းယံသံတွဲ၊ စိုးကဲပိုင်သ၊ ဧည့်ဝတီ၊ ဌာနီရခိုင်၊ ဦးကိုင်သနင်း၊
မင်းလည်းရွံ့ကြောက်၊ ရွှေလက်ရောက်၍၊ တလျှောက်ပတ်ကုံး၊
ပြည်လုံးမကျန်၊ မှောက်လှန်သိမ်းယူ”^၂ ပိုဒ်(၇၁)

ဟု ရေးဖွဲ့ပြသည်။ ဘိုးတော်ဘုရားနှင့် သားတော် အိမ်ရှေ့မင်းသားတို့သည်
တောင်တန်းများကို ကျော်ဖြတ်ပြီး သံတွဲမြို့များအထိ တန်ခိုးအာဏာပျံ့နှံ့ကာ၊ တိုင်းပြည်
စည်းရုံးရေး ဆောင်ရွက်နိုင်ခဲ့သည်။ မင်းသားလေးကလည်း ဘိုးတော်နှင့် ခမည်းတော်
တို့၏ စွမ်းဆောင်ရည်အောင်မြင်မှုကို သိမြင်ကာ ဂုဏ်ယူစိတ် ဖြစ်ပေါ်စေသည်။

စာဆို(၂)ဦးသည် မင်းသားလေး၏ အမျိုးအနွယ်ဖြစ်သော အလောင်းမင်းတရား၊
နောင်တော်ကြီးမင်း၊ ဆင်ဖြူရှင်၊ ဘိုးတော်ဘုရား၊ ရွှေတောင်မင်းသားတို့၏ တိုက်ပွဲ
အောင်မြင်မှုများကို ရေးဖွဲ့ကြသည်။ ဦးတိုးသည် တိုက်ပွဲအောင်မြင်မှုကို ရေးဖွဲ့ရာ၌
တွင်းသင်းမင်းကြီးထက် ပိုစုံသည်။ ဧချင်းအဖွဲ့ခံမင်းသားသည် မိမိကို ချီးမြှင့်
မြှောက်စားသူ၏ သားတော်ဖြစ်နေ၍ မိမိအမျိုးအနွယ်အပေါ် ဂုဏ်ယူတတ်စေရန်
မင်းကောင်းမင်းမြတ်ဖြစ်စေရန် စေတနာအရင်းခံ၍ ဦးတိုးက ကျေးဇူးသိတတ်စွာ
ရေးဖွဲ့ခြင်း ဖြစ်နိုင်သည်။

စာဆို(၂)ဦးလုံး ရေးဖွဲ့သော တိုက်ပွဲအောင်ပွဲအဖွဲ့များသည် ဧချင်းအဖွဲ့ခံ
မင်းသားလေးနှင့် ဧချင်းဖတ်ရှုကြားနာရသူအပေါင်းကို မိမိအရှင်သခင်၊ မိမိလူမျိုး၊
မိမိတိုင်းပြည်ကို ချစ်ခင်မြတ်နိုးစိတ် ဇာတိမာန်စိတ် ဖြစ်ပေါ်စေသည်။

^၁ တင်ဦး၊ ဦး၊ ၁၉၆၁၊ ၆၈။

^၂ တင်ဦး၊ ဦး၊ ၁၉၆၁၊ ၇၇။

မြို့သူသံသရာ

တွင်းသင်းတိုက်ဝန်မဟာစည်သူ၏ ကျက်သရေပွင့်ဖူးချီချင်းတွင် မင်းသားလေး၏ ဘေးတော် အလောင်းမင်းတရား၏ တိုက်ပွဲအောင်ပွဲများကို အများဆုံးဖွဲ့ဆိုထားသည်။ အလောင်းမင်းတရား၏ တိုက်ပွဲအောင်မြင်မှုများအနက် မွန်တို့နှင့်တိုက်သော တိုက်ပွဲကို ဦးစားပေးဖော်ပြသည်။ ထိုအချိန်က မွန်(၃)ရပ်သည် မြန်မာပြည်အားလုံးကို လွှမ်းမိုး နိုင်ချိန်၊ ဘုန်းတန်ခိုးအကြီးမားဆုံးအချိန် ဖြစ်သည်။ ထိုအချိန်၌ မြန်မာမင်း အလောင်းမင်း တရားသည် အင်အားနည်းနည်းဖြင့် မွန်တို့ကို တိုက်ခိုက်နိုင်မှုသည် အလောင်းမင်း တရား၏ လက်ရုံးရည်စွမ်းအား၊ နှလုံးရည်စွမ်းအား၊ စီမံခန့်ခွဲနိုင်မှုများနှင့် စစ်ရေး ကျွမ်းကျင်မှုတို့ကြောင့် ဖြစ်သည်။ ဤအချက်ကိုပြလို၍ မွန်တို့နှင့်တိုက်သော တိုက်ပွဲ များကို အသားပေးဖော်ပြခြင်း ဖြစ်သည်။ ထို့အပြင် ကသည်းဒေသ၊ ယိုဒယား ဒေသသို့ သွားရောက်တိုက်ခိုက်ပြီး အောင်မြင်ပုံ၊ ပြည်တွင်းပြည်ပ ဩဇာအာဏာ ဖြန့်ကျက်နိုင်ပုံများကို ဖော်ပြခဲ့ပါသည်။ အလောင်းမင်းတရား၏ ဘုန်းတော်နှင့် အောင်ပွဲများမှတစ်ဆင့် အလောင်းမင်းတရားမှ ဆင်းသက်လာသူများသည် ရဲစွမ်းသတ္တိ ရှိသူများဟု ဧချင်းကြားနာသူများ သိမြင်ကာ ကြောက်ရွံ့ယုံကြည်အားကိုးလာစေရန် ဖြစ်သည်။ ဧချင်းအဖွဲ့ခံမင်းသားကို အကြောင်းပြုကာ ပတ်ဝန်းကျင်အသိုင်းအဝိုင်း တစ်ခုလုံးက မင်းသားလေး၏ အမျိုးအနွယ်ကို အားကျချစ်ခင်လာမည် ဖြစ်သည်။ စိတ်ဓာတ်ရဲရင့်ကာ ဇာတိမာန်ချစ်စိတ်များ ဖြစ်ပေါ်လာမည်။ ထိုစိတ်ဓာတ်များဖြင့် တိုင်းပြည်ကို အေးချမ်းသာယာအောင် လုပ်ဆောင်နိုင်မည် ဖြစ်သည်။ စာဆိုသည် အနာဂတ် မြန်မာပြည်သားများ အေးချမ်းသာယာရေး၊ စည်လုံးညီညွတ်ရေးကို ရည်ရွယ်ရေးဖွဲ့ခဲ့ခြင်း ဖြစ်သည်။

ဘိုးတော်ဘုရားလက်ထက် တိုက်ပွဲအောင်ပွဲများတွင် ရခိုင်သိမ်းနိုင်ပုံကို ဖွဲ့သည်။ ဘိုးတော်ဘုရားလက်ထက် ရခိုင်ကို မင်းသားလေး၏ဖခင် အိမ်ရှေ့မင်းသား သိမ်းပိုက် နိုင်မှုသည် အကြီးမားဆုံးအောင်မြင်မှု ဖြစ်သည်။ အနော်ရထာနှင့် ဘုရင့်နောင် လက်ထက်မှစ၍ မြန်မာနိုင်ငံတော် မည်မျှကျယ်ဝန်းစေကာမူ ရခိုင်ပြည်ကား သီးခြား ရှိခဲ့သည်။ ကုန်းဘောင်ဆင်ဖြူရှင်မင်း လက်ထက်မှာလည်း ထိုအတိုင်းပင် ဖြစ်သည်။ ဘိုးတော်ဘုရား၏အမိန့်ဖြင့် မင်းသားလေး၏ခမည်းတော် အိမ်ရှေ့မင်းသား သွားရောက် သိမ်းပိုက်နိုင်ခဲ့၍သာ မြန်မာပြည်သည် ယနေ့မြေပုံအတိုင်း တစ်လုံးတစ်စည်းတည်း ရှိလာခဲ့ခြင်း ဖြစ်သည်။ ဘိုးတော်ဘုရား၏ တန်ခိုးတော်နှင့် စီမံခန့်ခွဲမှုစွမ်းရည်ကို စာဆိုက ရခိုင်အောင်မြင်ပုံဖြင့် ပြခြင်း ဖြစ်သည်။ မင်းသားလေးသည် ဘေးတော် ဘိုးတော်များအပေါ် ကြည်ညိုလေးစားပြီး အားကျအတုယူနိုင်ရန် ဖြစ်သည်။

ဦးတိုး၏ မင်္ဂလာမှောင်ခြေချီဇချင်းတွင် မင်းသားလေး၏ဘေးတော် အလောင်းမင်း တရား၏ စစ်ရေးဖြင့် တိုင်းပြည်စည်းရုံးရေးဆောင်ရွက်ချက်များ တိုက်ပွဲအောင်ပွဲ များကို အဓိကထားဖွဲ့သည်။ ဤသည်မှာ အလောင်းမင်းတရားသည် အကွဲကွဲ အပြားပြား ဖြစ်နေသော မြန်မာပြည်အားလုံးကို သိမ်းရုံးစုစည်းနိုင်ခြင်း၊ မင်းသားလေး၏ ဘေးတော်ဖြစ်ခြင်း၊ ကုန်းဘောင်မင်းဆက်ကို ထူထောင်သူဖြစ်ခြင်း၊ ဇချင်းရေးဖွဲ့ချိန် နန်းစံနေသော ဘိုးတော်ဘုရား၏ဖခင်ဖြစ်ခြင်းကြောင့် ဖြစ်သည်။ ထို့ပြင် အလောင်းမင်း တရား၏ တိုက်ပွဲအောင်ပွဲများ ပြည်တွင်းပြည်ပစည်းရုံးနိုင်မှုများကို ဇချင်းကြားနာ ဖတ်ရှုသူများ သိမြင်နိုင်သည်။ ထိုမှတစ်ဆင့် အလောင်းမင်းတရားမှ ဆင်းသက်လာသူ များသည် ရဲစွမ်းသတ္တိရှိသူများဟု သိမြင်ကာကြောက်ရွံ့ ယုံကြည်အားကိုးလာစေရန် ဖြစ်သည်။ မင်းသားလေး အပါအဝင် ဇချင်းကြားနာသူများမှာ အတုယူနိုင်ရန် ဖြစ်သည်။

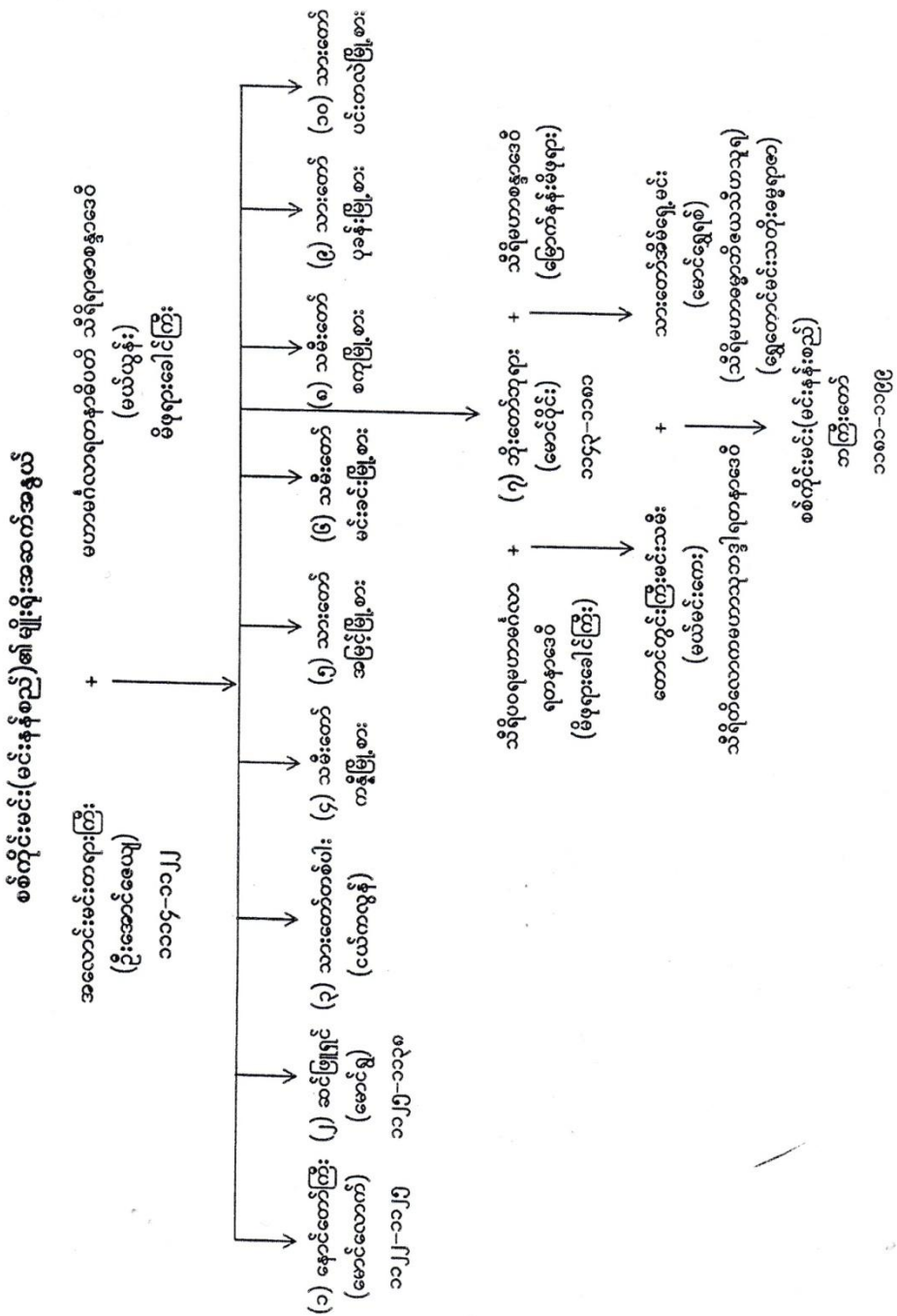
ဇချင်းအဖွဲ့ခံ မင်းနန်းစည်မင်းသားလေး၏ ဘေးတော် အလောင်းမင်းတရားသည် အကွဲကွဲအပြားပြား ဖြစ်နေသော မြန်မာနိုင်ငံကို စုစည်းရာ၌ ပြည်တွင်း၌ မွန်များကို စုစည်းခဲ့သည်။ ပြည်ပဒေသဖြစ်သော ကသည်း၊ မဏိပူရ၊ ဇင်းမယ်ဒေသများကိုလည်း စည်းရုံးခဲ့သည်။ ပြည်တွင်းပြည်ပဒေသများကို တစ်စုတည်း စည်းလုံးအောင် ဆောင်ရွက် နိုင်သော အလောင်းမင်းတရား၏ ခေါင်းဆောင်ကောင်းပီသမှု၊ ဉာဏ်အမြော်အမြင် ကြီးမားမှု၊ စီမံခန့်ခွဲနိုင်မှု၊ စစ်ရေးစွမ်းရည်ထက်မြက်မှု အရည်အသွေးများမှတစ်ဆင့် မင်းသားလေးအပါအဝင် ဇချင်းကြားနာဖတ်ရှုရသူများမှာ အားကျဂုဏ်ယူစိတ် ဇာတိမာန် စိတ်များဖြင့် မိမိလူမျိုး မိမိတိုင်းပြည်ကို ကာကွယ်စောင့်ရှောက်မည့် မျိုးချစ်စိတ်၊ ဇာတိမာန်စိတ်များ ဖြစ်ပေါ်စေသည်။

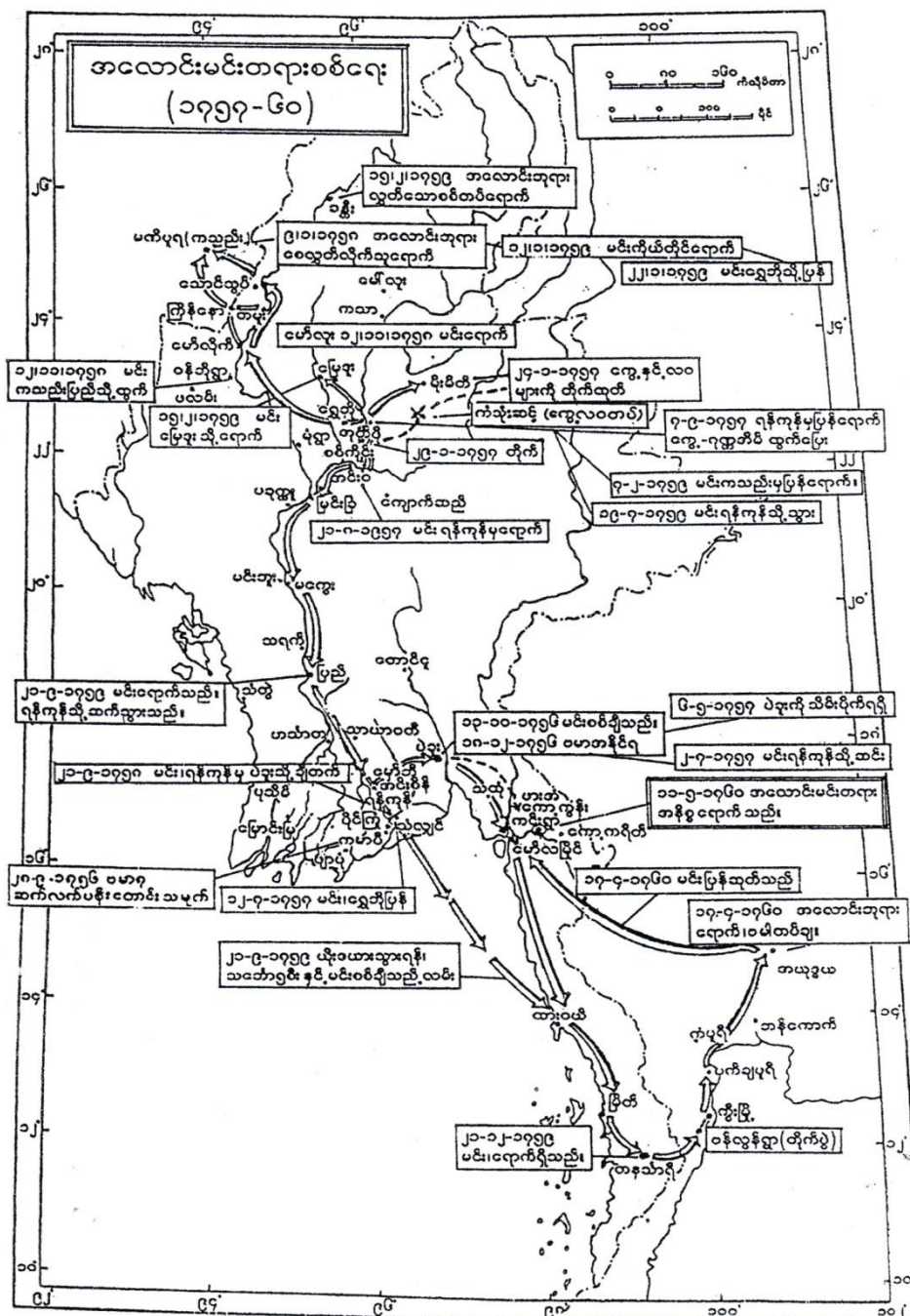
နိဂုံး

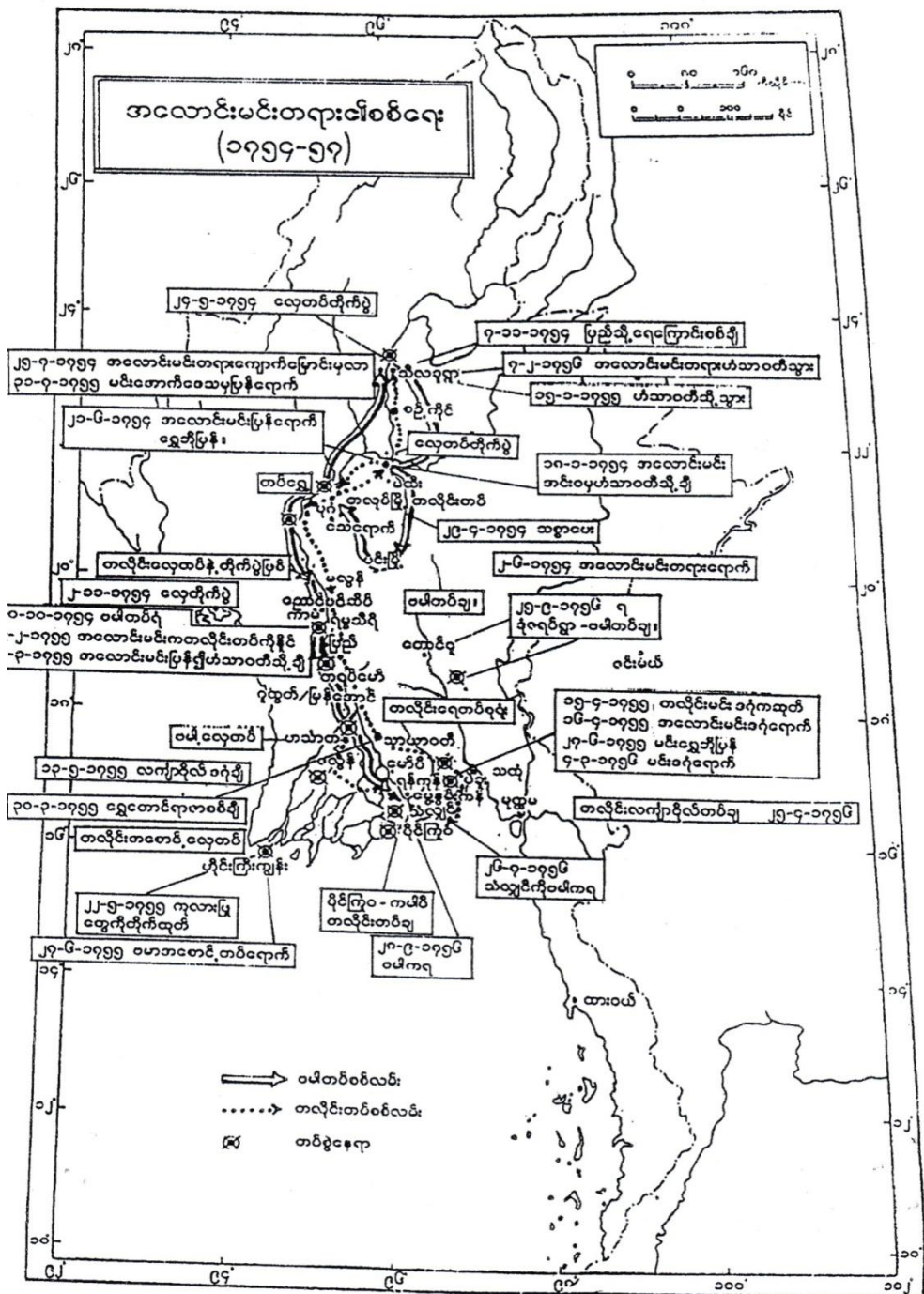
ဇချင်း(၂)စောင်လုံးရှိ ဇချင်းအဖွဲ့ခံမင်းသားနှင့် ဇချင်းဖတ်ရှုကြားနာရသူ အပေါင်းကို မျိုးချစ်စိတ် ဇာတိမာန်စိတ်များ ဖြစ်ပေါ်စေသည်။ မျိုးချစ်စိတ်၊ ဇာတိမာန်စိတ်ဓာတ် ပြည့်ဝသူများရှိသောတိုင်းပြည်၊ မင်းကောင်းမင်းမြတ်အုပ်ချုပ်သော တိုင်းပြည်သည် ဇချမ်းသာယာမည် ဖြစ်သည်။ တိုင်းပြည်နှင့်လူမျိုး ဇချမ်းသာယာ ဝပြောစေရန် ဇချင်းစာပေက စွမ်းဆောင်ပေးနိုင်သည်ကို တွေ့ရသည်။

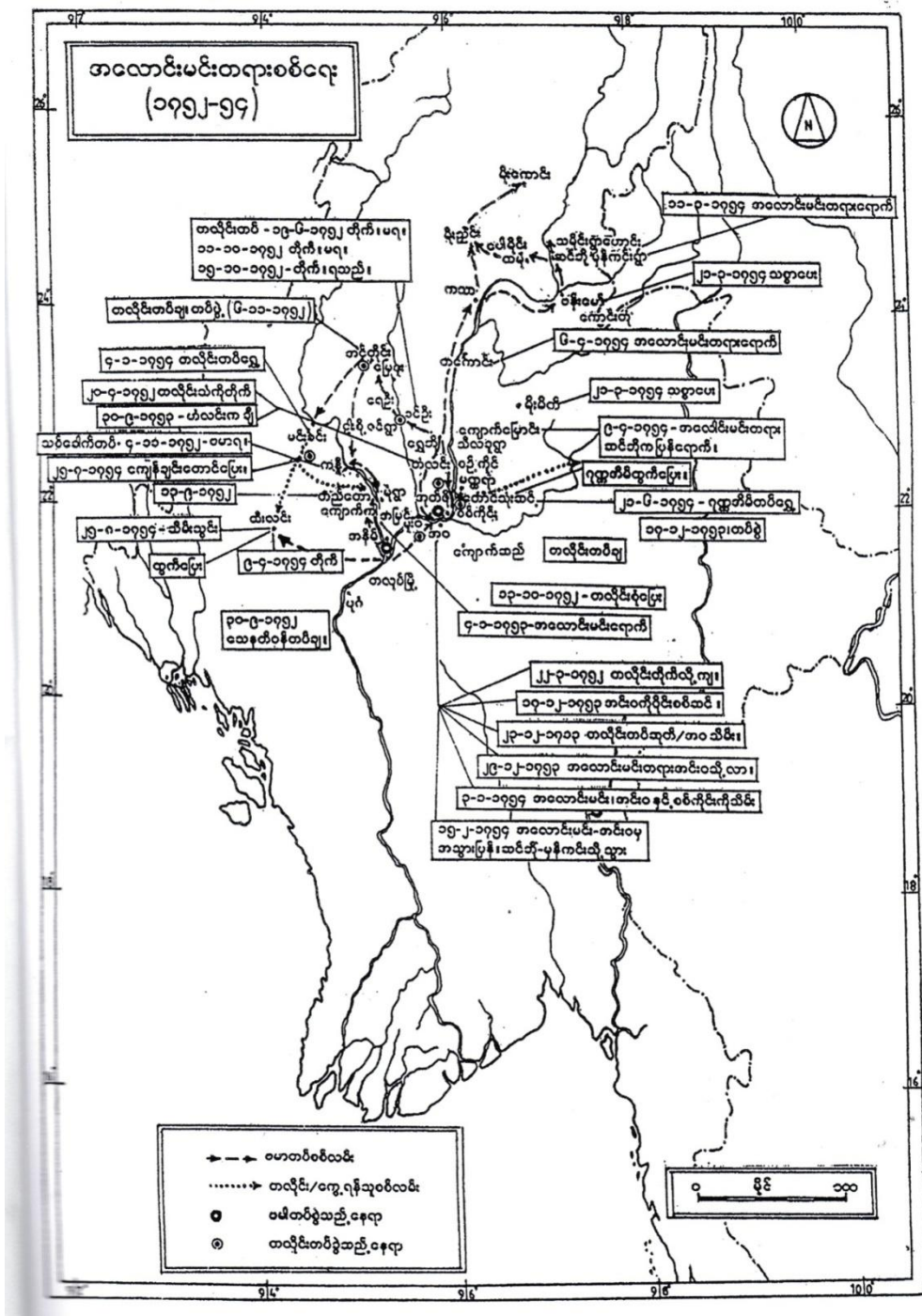
ကျမ်းကိုးစာရင်း

- ကုလား၊ ဦး။ (၂၀၀၆)။ **မဟာရာဇဝင်ကြီး**၊ ပထမတွဲ၊ ပဉ္စမအကြိမ်၊ ရန်ကုန်၊ ရာပြည့်စာအုပ်တိုက်။
- ကုလား၊ ဦး။ (၂၀၀၆)။ **မဟာရာဇဝင်ကြီး**၊ ဒုတိယတွဲ၊ စတုတ္ထအကြိမ်၊ ရန်ကုန်၊ ရာပြည့်စာအုပ်တိုက်။
- ကုလား၊ ဦး။ (၂၀၀၆)။ **မဟာရာဇဝင်ကြီး**၊ တတိယတွဲ၊ တတိယအကြိမ်၊ ရန်ကုန်၊ ရာပြည့်စာအုပ်တိုက်။
- တင်ဦး၊ ဦး။ (တည်းဖြတ်)။ (၁၉၆၁)။ **မင်းနန်းစည်ချင်းသုံးစောင်တွဲ**။ ရန်ကုန်၊ မြန်မာပြည် သုတေသနအသင်း။
- ဖိုးလတ်၊ ဦး။ (၁၉၆၃)။ **မြန်မာစကားအဖွင့်ကျမ်း** (ဒု-တွဲ)။ ရန်ကုန်၊ ပညာနန္ဒပုံနှိပ်တိုက်။
- မဟာဇေယသင်္ခဟာ။ (၁၉၆၃)။ **ဝေါဟာရလိနတ္ထဒီပနီ**၊ ဒုတိယအကြိမ်၊ ရန်ကုန်၊ ဟံသာဝတီ ပုံနှိပ်တိုက်။
- မောင်မောင်တင်၊ ဦး။ (၂၀၀၄)။ **ကုန်းဘောင်ဆက် မဟာရာဇဝင်တော်ကြီး**၊ ပထမတွဲ၊ စတုတ္ထအကြိမ်၊ ရန်ကုန်၊ တက္ကသိုလ်များသမိုင်းသုတေသနဦးစီးဌာန။
- မောင်မောင်တင်၊ ဦး။ (၂၀၀၄)။ **ကုန်းဘောင်ဆက် မဟာရာဇဝင်တော်ကြီး**၊ ဒုတိယတွဲ၊ စတုတ္ထအကြိမ်၊ ရန်ကုန်၊ တက္ကသိုလ်များသမိုင်းသုတေသနဦးစီးဌာန။
- မောင်မောင်တင်၊ ဦး။ (၂၀၀၄)။ **ကုန်းဘောင်ဆက် မဟာရာဇဝင်တော်ကြီး**၊ တတိယတွဲ၊ စတုတ္ထအကြိမ်၊ ရန်ကုန်၊ တက္ကသိုလ်များသမိုင်းသုတေသနဦးစီးဌာန။

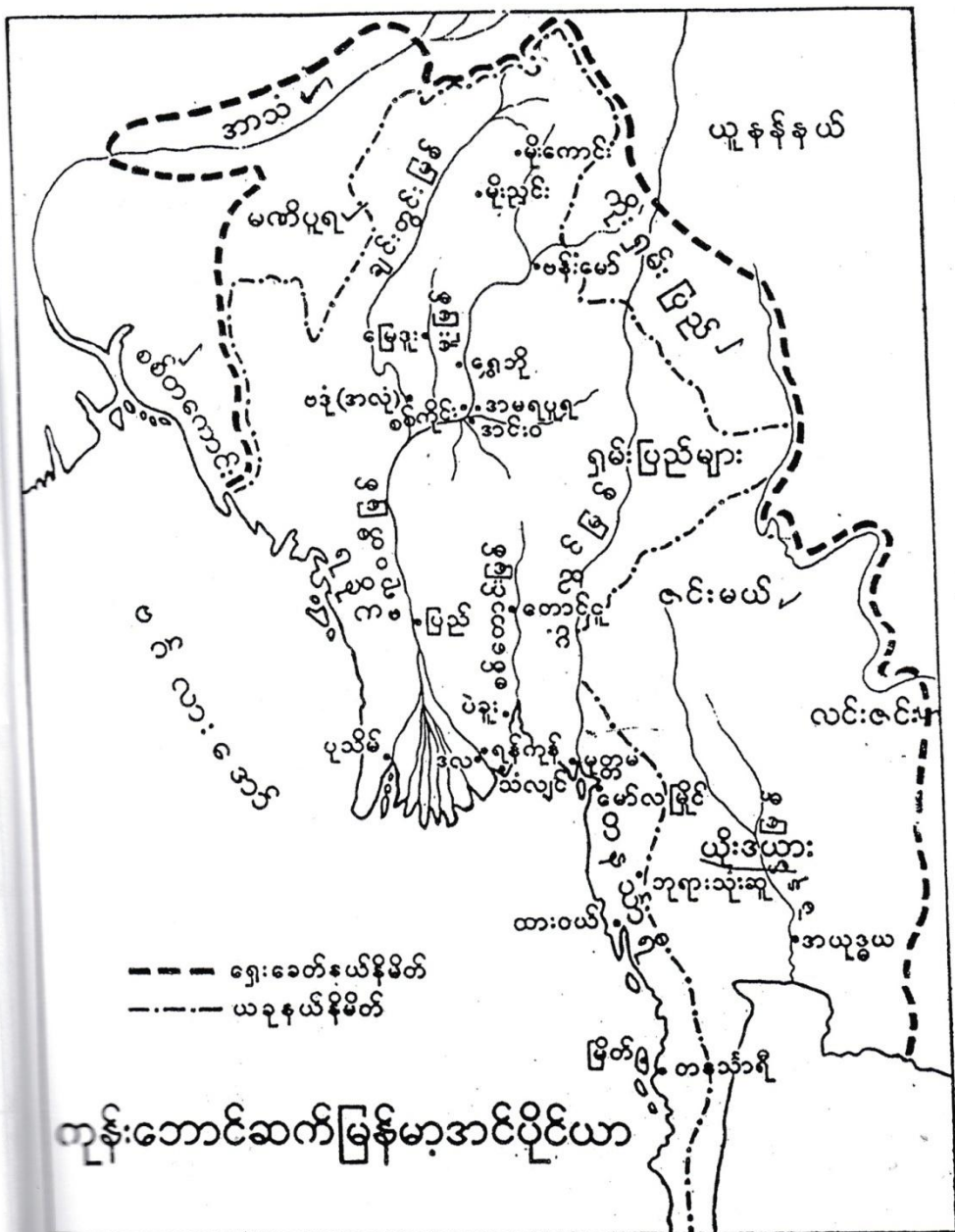

ကုန်းဘောင်ခေတ် မြန်မာပြည်မြေပုံ

(စွယ်စုံကျမ်း အတွဲ ၁၊ စာမျက်နှာ ၃၇၄)